

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szerda, november 9-én.

309. szám.

Igy beszél egy úr!

A képviselőházban megint volt zárt ülés s ennél fogva volt affaire is. Feltálatlak pedig újra a Dezsőffy-ügyet, mely tegnap teljesen bevégeződött a kormányelnök diadalával. Talán valami új mozzanat történt a Dezsőffy-ügyben? Dehogy. Nem történt benne semmi egyéb, csak új felszólalások jutottak az obstruáló urak eszébe. Az semmi nekik, hogy az ügy bevégeződött. Mint ahogy semmi a kártyásnak, hogy a hetesen vesztett, azért másnap is a hetesre teszi fel szegényes tantuszait. Pedig jó volna megjegyezni, hogy ezeket az eljátszott tantuszokat egyszer majd be is fog kelleni váltania közvélemény előtt.

A zárt ülés igazán nem volt egyéb, mint egy nagy komédia. Az ellenzék is tudja, hogy hamis nyomot kerget, a többség is tudja, hogy már semmi különös se jöhet elő. Épen úgy fest a dolog, mintha egy pört, melynek lefolyását, sőt végét is egész az ítéletkimondásig ismernők, most új átdolgozásban kellene még egyszer elolvasni: senki sem lehet kíváncsi többé a kimenetelére és a benne szereplő személyek sorsára nézve.

És még sem mulhatott affaire nélkül a mai nap. Tisza Kálmán egy fölséges tömör felszólalással, mint valami harang, megkondult a tornyosuló felhők ellen. De hajh, hogy a felhőket szét lehetne oszlatni harangszóval, az csak babona. Még ha igazi felhők is. Hát amikor csak mesterséges felhők!

A felszólalások rendjén Gajári Ödön egy realisabb levegőbe vitte a tisztelt képviselő urakat, kik a felhőig érő idealizmus szárnyán röpködtek eddig. Valóságos virtuozitással beszélt és olyan közvetlenséggel, aminőt ritkán hallottunk a magyar parlamentben. Nem volt annyira agresszív, mint inkább játszilag csipkedő, amellyel kapacitáló és erősen őszinte. Benyult a sok hippokrizis alá, mely ez áldatlan zárt üléseken felhalmozódott, mert nem annyira az ülések voltak zártak, mint a czélzatok és tervek. Gajári széturkálta a sok hamis portékát, hogy bevilágítsa a dolgok belsejét úgy, amint vannak s ezenközben mint védelmi érvet hozta fel, hogy minden párt költ, mindeniknek van kasszája, amellyel támogatja szegényebb, de tehetségeiknél fogva a parlamentbe való jelöltjeit. Így adnak és adtak a püspökök a néppártnak, gróf Károlyi Sándor a nemzeti pártnak, de ez megengedett dolog, sőt csak dicséretes buzgalom, amelyért például tisztelet és elismerés illeti gróf Károlyi Sándort a maga pártja részéről. S ha ott nem szegénytelen ilyen kassza, bizonyára nem szegénytelen az ő pártjuk részéről sem. Mindebben nem volt semmi sértő,

legkevésbé gróf Károlyi Sándorra nézve. De a jelenlevő gróf Károlyi mindamellett felállt személyes ügyben s egy mélyen sértő kifejezést vágott feléje: „Gajári urral semmi okom nincs szóba állni“ s amit nélkülözött lenéző gunyban e mondat, azt a hanghordozás, a gesztus egészítette.

Egy éles hang közbekiáltott ekkor balról: „Igy beszél egy úr!“ És erre új éljenek zúgtak fel, mintegy megerősítésként, hogy: így beszél egy úr.

De a komoly politikusok szívet mély aggodalom fogta el e pillanatban. Nem azért, hogy egy úr így beszél. Hiszen talán nem is azért beszél így gróf Károlyi, mert ő úr, hanem mert öreg ember. Talán már tulságosan öreg ember. Aki ok nélkül is ingerlékeny és sokat felejt. Talán azt is elfelejtette, hogy ő a 48-iki törvények alapján ül ezen házban, amely törvények eltörölték a feudalizmust és az egyenlőség tanaira helyezkedtek.

Hjah, az idők haladnak és a szatmári béke óta már sok év elfolyt, exczellenciás uram. A góg ma már senkinek nem imponál, kivált a parlamentekben: legfeljebb otthon a háztartásban disziti a főuri arcot a lakajok előtt.

A dolognak inkább az a része volt elszomorító, hogy szegény beteg parlamentarizmusunkon új kelevény ütötte fel magát, hogy nemcsak párt áll izzó gyűlölséggel párttal szemben, hanem immár új gyűlölségi motívum mutatkozik. Az úr és a nem úr közötti megkülönböztetés. Nem is kell már nekünk egyéb, csak még több demarkacionális vonal, csak még a nagy urak is kezdjék fumiálni a kis urakat és a kis urak gyűlölni a nagyokat a parlament falain belül. Ott künn úgy is érik már a vetés. Csak sietetni kell innen is!

Egy úr beszél így! hangzik ujjongva és a többi nagy urak, vagy akik nagy uraknak képzelik magukat, tapsolnak ennek. Helyes. Így beszél egy úr, mikor egy lateinerrel áll szemben. Ah, milyen gyönyörűség ez a szavakból font korbács. Ah, milyen élvezet, hogy ilyen uri ecclat-val sértetett meg egy képviselő, aki saját erejéből, szorgalmával, talentumával egész közepes sorsból emelkedett fel a közélet kiválóbb emberei közé s ki minden tekintetben van olyan tiszta gentleman, mint akárki azokból, akik régen élt királyoknak és császároknak tettek kisebb-nagyobb szolgálatokat.

Gajári ugyan nyomban elégtételt vett magának a sértésért, ő is visszavágott, mert a vér tud forrni, ha nem kék is s ezzel a parlament termében befejezést nyert a mai nap kínos affairje, de kellemetlen érzéseket és szomorú tanulságokat bőven hagyott maga után.

Az egyik az, hogy minden hitnek meg kellett szünnie a mai napon arra nézve, hogy a parlamenti tanácskozások békéje egyhamar helyreálljon, midőn olyan kiváló, tisztos, ősz, meghiggadt férfiak is, aminőnek gróf Károlyi Sándort tartják ebben az országban, a nagy obstrukcionális furorban ilyen fegyverekhez nyulnak, kiktől azt várná a nemzet, hogy végzetes pillanatokban ők intsek mérsékletre fegyvertársaikat.

A másik érzés, amely bizonyára Gajarit érinté legérzékenyebben de mely senkinek se lehetett kellemes, hogy egy hetvenéves aggastyán sértését kellett sértéssel viszonzni.

E két érzésből önként fakadnak a tanulságok is, hogy a parlamenti vitákban nekünk is rá kellene térni arra a szokásra, mely eleinte némileg nálunk is divatozott s mely Angliában épségben van, hogy a képviselők nevei nem szerepelnek, ott mindig a kerületek vitáznak egymással. Garbócz-Bogdány képviselője ezek szerint, ma Csongrád képviselőjével végezte volna polémiáját. A praktikus angolok kitalálták a módját, hogy egy lordnak ne jusson oly gyorsan az eszébe, hogy ő lord, akármilyen nagyon meggyűlik és felforr az epéje.

A másik tanulság ellenben az, hogy aki hamis fogakat rakat be magának, hogy azokkal másokat megharapjon, azzal bizony megeshetik, hogy véletlenül beleesik az állkapczája a saját levezébe.

És végül még egyet jegyezzünk meg az obstruáló uraknak tudomásul, hogy a Bánffy feje, mely e nemzetrontó munkának dija lenne, nincs, mint ők képzelték, a kosár legtetetjén, hogy csak oda kell nyulni érte; míg ők ahhoz férhetnek, igen sok más fejbe találják még addig beleütni a saját koponyájukat.

Két levél.

Az alkoholizmust nem az utcán táromlygó részeg terjeszti, mert az utálatot gerjeszt, hanem terjesztik azok, akik mértékkel szedik az italt, akiknek példája nem az utálatot kelti föl, hanem az utánzást kedvet. A parlamenti mérget sem azok terjesztik, akik padfedelekkal dobolnak és lelökik az elnököt a dobogóról, hanem azok, akik tettlegeségek nélkül obstruálnak. Ki csudálkoznék hát azon, hogy a „mértékletes“ obstrukció a nemzeti párt és a néppárt egészen komoly urait is magával ragadta és egy csöppet mindenki iszik a pohárból?! Hiszen a dolog fokozza a hangulatot és ha körültekintenek, még mindig nem látnak olyan ittast, aki táromlyogna, még mindig nem következett el az angol parlamentnek 1893-iki jelenete, a Chamberlain által provokált verekedéssel, amely után egyszerre elszégyelte magát a Ház és abban hagyta az egész parlamenti mérgezési

eljárás. Nincs itt dülönglés, nincs rendőri beavatkozás, miért ne folytassuk az iddögálást ilyen uri módon? . . . Ezt gondolják.

De a szélsőbalról megszólalt ma egy öreg Guttempler, a bornemiszszaság hirdetője, Eötvös Károly és azt mondja ő, hogy abban kell hagyni a dolgot, mert hiszen az ilyen uri iddögálás is csak mérég és végezetül nagy betegségeket okoz a haza szervezetének. Bánffy után „sokkal rosszabb” kormányt ültetne a hazára, azután meg az alkotmányt is veszelezteti. Eötvössel egy hangból beszél Olay Lajos is, aki az obstrukciót forradalomnak nevezi és fejtegetései révén Kossuth Lajosra is hivatkozik. Eötvös és Olay kijelentik, hogy nem obstruálnak, sőt a függetlenségi párt obstrukcióját is tagadják és azt mondják, hogy a nem igazolható harcot tulajdonképpen csak a nemzeti és a néppárt viszi, a függetlenségi párt ellenben csupán komoly parlamenti küzdelemre kötelezte magát az indemnitás körül. Így beszél a két Guttempler, aki a fővilámozott környezetnek alighanem ép oly hiába beszél, mint ahogy a bornemiszszaság bajnokai is hiába intik az emberiséget. A poharak azért tovább csöngenek és Eötvös meg Olayfejtegetései után bizonyosan nem az következik majd, hogy az obstrukciót leszerelik, hanem következik csak az, hogy az ország mélyrelátó és elfogulatlan politikusoknak fogja tartani Eötvöst és Olayt. A „mértékletes” alkoholisták ellenben tovább kocczintanak és nevetnek azon, hogy az mérgezés, amit cselekesznek.

Csak hogy a dolog természetesen még sem mulik el egészen simán, mert a jámbor egészségi szemponton kívül más perspektíva is nyílik az „Egyetértés” mai hasábjairól, ahol a két függetlenségi politikus nyilatkozata ma megjelent. Onnan ugyanis első sorban azt látni, hogy a nyilatkozók főlé oda van nyomtatva a Kossuth Ferencz neve; az az újság ad helyet és vastag, nagy betűket az antiobstrukcionista táknak, amelynek Kossuth Ferencz a főmunkatársa, ott történik a hivatkozás Kossuth Lajosra, mint az érett parlamentarizmus harcosára, ahol ennek a nagy tanúnak a fia maga enged meg az apjára való hivatkozást. Mi mást jelentene ez, mint azt, hogy Kossuth

Ferencz a harmadik a szövetségben. Persze, hogy holnap a zajongó hazafisággal fog meggyülni Eötvösnek és Olaynak a baja, persze, hogy holnapután valószínűleg csak volt tagjai már ezek a kettő a függetlenségi pártnak és persze, hogy Kossuth Ferencz nem fog osztózni a sorsukban, ő ellene nem fognak szigorú „rendszerabályokat” hozni a gyülekezethen, de ez mindegy; a lényeg kikerül a dologból és az igazság az, hogy igazság szerint legelőször is Kossuth Ferenczcel kellene szakítani a Kossuth-pártnak. Koloszsális dolog! Ekkora szakadást még nem láttunk politikai pártnál. Csak Polónyi Géza antecedentiáiból szoktak ilyen rettentő következmények folyni. Az igaz, hogy tulajdonképpen most is ő kezdte a syllogismust. És az is igaz, hogy ilyen ellentmondásokat nem csak a Kossuth-ék táborában látunk; Apponyiéknál és Buzáth Ferenczénél ugyanez a nézeteltérés, mely által a latin közmondás szerint a nagy dolgok kicsinyekké lesznek, a magyar parlamentben pedig a kicsiny pártok még kisebbekké.

Két levélke hullott alá, két zizegő levél. Milyen nagy zugással fog felelni erre az a ritkás erdő, amelyet magyar ellenzéknek hívnak.

Ez „Egyetértés” ma a következő két nyilatkozatot hozza:

(Eötvös Károly nyilatkozata.)

A „Szabadság” az én dolgaimat illetőleg téved. Én az általa fölemlített pártértekezleten jelen se voltam és se pártértekezleten, se hírlapban, se másutt az ugynevezett leszerelés érdekében nem nyilatkoztam s ily értelemben senkivel nem beszéltem. De ép úgy nem avatkoztam a leszerelés munkájába decemberben sem, sőt a múlt évi júliusi leszerelést egyenesen helytelenítettem az e czélból tartott pártértekezleten. Az obstrukciót ugyan nem helyesletem akkor sem, de még azt is jobbnak tartottam, mint a minden siker nélkül való szegyenletes leszerelést.

A mai helyzet nagyon nehéz.

A függetlenségi párt önálló vámtérületre, gazdasági függetlenségre törekszik, holott erre se a nemzeti párt, se a néppárt nem törekszik. A mi végeztünk tehát az ő végeztéljaikkal homlok-egyenest ellenkeznek. Ámde most ők csinálják az obstrukciót, ők törekszenek egész hévvel a Bánffy-kormányt megbuktatni. — Mit csinálhat e helyzetben a függetlenségi párt?

A Bánffy-kormányt nem védheti, mert hiszen épen az a kormány áll a gazdasági függetlenség útjában, nekünk pedig e nagy cél érdekében a Bánffy-kormányt minden hasonló elvű kormány megbuktatására kell törekednünk. Épen azért, mert nem küzdhetünk az obstrukció ellen, mert az efféle küzdelem e pillanatban a Bánffy-kormány támogatása volna, ami a mi elveinknél fogva lehetetlen.

De azt az obstrukciót, melynek nincs tartalma s mely pusztán személyi harc, szintén nem támogathatjuk, mert se a hazának, se a függetlenségi pártnak nem áll érdekében arra törekedni, hogy a megbuktatott Bánffy-kormány után vagy épen olyan, vagy sokkal rosszabb kormány jöjjön vagy épen olyan vagy sokkal rosszabb javaslatokkal. Ez okból a függetlenségi párt igenis komoly, tartalmas, elszánt küzdelemre határozta el magát az e czélból tartott pártértekezleteken a Bánffy-kormány ellen, de az obstrukciót el nem határozta. S emlékezzék meg majd a „Szabadság”, hogy minő nemes és elszánt harcot fog majd a függetlenségi párt a Bánffy-kormány ellen folytatni mind az indemnitásnál, mind az ugynevezett kiegyezési javaslatoknál. Ott lesz majd a harcban minden tagja egész erőlyvel. S a cél, a Bánffy-kormány bukását, így is elérjük.

Az obstrukció egymagában nagy és magaslatos politikai cél nélkül egyáltalán nem helyeslehető. Az osztrák példa nekünk rossz példa. Az obstrukció végletre hajlva, az alkotmányt veszelezteti nálunk is, az osztrákoknál is. Az alkotmánytalan élet Ausztriában is, nálunk is mindig német volt s német lesz ezután is. Az osztrák tehát német fajának érdekeit nem kockáztatja. Nálunk pedig csak az alkotmányos élet lehet magyar. Magyar fajunk érdeke pedig mindenek fölött való.

Még egyet. A „Szabadság” ne beszéljen „ellenzék”-ről. Ilyen nincs. Van függetlenségi párt, van nemzeti párt, van néppárt.

Eötvös Károly.

(Olay Lajos nyilatkozata.)

Azon nézetben vagyok, hogy a levelet a „Szabadság”-ban pártunk egy kiváló tagja írta, ezen felhívás kötelességemmé teszi, hogy arra őszintén, nyíltan feleljek.

Borsodi elvtársunk a negyvennyolcas és függetlenségi párt minden egyes tagjának kötelességévé teszi az obstrukció mellett állást foglalni, sőt tovább megy, azt pártkérdésnek nyilvánítja.

Nohát, borsodi elvtársunk alaposan téved;

Rothschildék.

Egy igen érdekes könyv jelent meg most Párisban. A címe: „Napoleon I-er et les Israélites”, a szerzője pedig Joseph Lémann abbé, a Napoleon-irodalom egyik kiváló művelője. Különösen érdekes része a könyvnek a Rothschildékről szóló fejezet, amelyet kivonatossan itt ismertetünk.

A frankfurti Juden-Gasseban állt egy, a többihez hasonló piszkos és ócska ház, amelynek kapuja fölött vörös tábla (rothes Schild) ékeskedett. Ebben a házban lakott egy Moses Amschel nevű ember, aki apró régiségekkel és érmekkel kereskedett.

Ennek a zsidónak — mert az volt — 1743-ban fia született, akinek Mayer lett a neve. Ezt a fiut papnak szánták a szülei és Fürthbe küldték a papnevelőbe. Az ifju azonban nem érezte jól magát a szeminárium falai közt és Hannoverba ment ahol az Oppenheim-féle bankházban kapott alkalmazást. Itt rövid néhány esztendő alatt mindenki becsülését megnyerte nagy szorgalmával és becsületességével. Kiváló tulajdonságainak híre eljutott IX. Vilmos hessen-kasseli választófejedelemhez is, aki aztán igen megüsztelő megbízatást adott neki. Egy szemtanu, báró Marbot francia lovassági tábornok naplójegyzetei érdekes dolgokat jegyeztek föl a fejedelem és Rothschild egymáshoz való viszonyáról.

Midőn a hesseni választófejedelem, — írja

Marbot — kit általában Európa leggazdagabb tőkepénzesének tartottak, a válságos körülmények kényszerítő hatása miatt gyors menekülésre határozta magát, Angliába való szökése előtt magához rendelt valamit Rothschild nevű frankfurti zsidót. Ez harmadrendű bankár volt, kit senki sem méltatott figyelemre. Csak annyit tudtak felőle, hogy becsületes ember és hogy vallásának törvényeit aggályos lelkiismeretességgel tartja meg. E körülmény IX. Vilmost, ki jól tudta, hogy kincseit nem viheti magával, arra indította, hogy tizenöt milliót érő vagyonát ez igénytelen, de becsületes férfura bizza. Tette pedig ezt azon kikötéssel, hogy tetemes vágyonának kamatait a bankárt illetik, kitől majd csak az alapítókét fogja számon kérni.

Mikor a császári kincstár ügynökei a fejedelem palotájába jöttek, hogy mindent lefoglaljanak, készpénzt nem találtak egy fillért sem. Ez annál föltűnőbb volt, mert tudták, hogy a fejedelemnek milliói vannak. Addig kutatták az eltűnt pénz nyomát, míg végre megtudták, hogy a fejedelem Rothschildra bízta. A császári biztos erre nyomban fölkereste a bankárt. Összeturta az egész boltot, a császári vagyonnak azonban se híre, se hamva. Nem volt sehol.

1812-ben, szeptember 13-án meghalt az öreg. Halála után az öt Rothschild testvér szilárd egyetértéssel szívében elszéledt Európában. Salamon Bécsbe, Náthán Londonba költözött. Jakab Párisban, Károly Nápolyban telepedett le, Anzelm pedig,

a legidősebb, Frankfurtban maradt, hogy a régi vöröstáblás ház hírnevét emelje.

Rothschild Náthának jutott az a föladat, hogy az atyjára bízott milliókat a tulajdonosnak visszaadja. Rothschild Náthánt kezdetben senki sem méltatta figyelemre Londonban. Az idősebb, vagyonos börzsiánerek csöndes megvetéssel néztek csak rá. Később aztán, mikor megismerték geniejét, nagy tekintélyre vergődött.

Rothschild Náthán a spanyol háboru idején megismerkedett Wellington herczeggel és ismeretségük idővel őszinte barátsággá fejlődött. Mikor az angol kormány zavarban volt, mert nem tudta a herczegnek a szükséges pénzüsszeget rendelkezésére bocsátani, a Rothschild-házhoz fordult kölcsönért. Ez a hitelművelet a már akkor is gazdag bankárnak egy millió kétszáz ezer font sterlingot jövedelmezett.

Mióta Napoleon Elba szigetén tölté száműzetése sivar napjait, Európa megkönnyebbülve lélegzett. És ezt az angoloknak köszönhető.

De ez nem tartott sokáig. Napoleon akkor, midőn a világ már-már végleg napirendre tért fölötté, a Juan-öbölnél váratlanul partra szállt, Párisba siet és a Bourbonokat megfutamtítja. Mint a derült égből lecsapó villám, ugratottak a kedélyekre e hihetetlennek tetsző hírek.

A tulmerész császárnak e váratlan, meglepő és az európai koncertet alapjában földülő csinyje a londoni pénzpiacot is végromlással fenyegeté.

pártunknak csak egyetlen programponja van, ez a független Magyarország. Aki ezen elvet vallja, követi és annak megvalósítására törekszik, ki így gondolkodik, cselekszik, az a pártnak mindig hű tagja volt, lesz és marad.

Mi a jelenlegi kérdés? A kormánynak mindenáron lehetetlenné tenni a kormányzást. Ez a nézet lehet helyes, tisztelem az így gondolkodók meggyőződését. A mi pártunk határozata ez: a „Bánffy-kormánynak semmiesetre sem adja meg az indemnitást”; ezen határozatot magam sem elleztem, mert a párt minden egyes tagjának fentartott cselekvési szabadsága.

Nekem tehát nincsen jogom a párt egyes tagjai cselekvését bírálathoz tenni, és valamint én tiszteletben tartom elvtársaim eljárását, viszont joggal elvárom, hogy az én meggyőződésem is tiszteletben részesüljön.

Én az obstrukciónak elvileg nem vagyok barátja, én az obstrukciót a parlamentárizmussal megegyeztetetlenségem nem találom, az obstrukció nem egyéb forradalomnál, a kisebbség uralma a többség felett.

Igaz, elismerem, hogy Bánffy a választásoknál elkövetett erőszakosságaival részlegesen az ellenzék legkiméleltenebb támadásaira, a Kossuth-kultusz elleni igazolatlan gyűlölködése, Kossuth temetéséről való elmaradásával a 48-as függetlenségi párt méltó haragjára, de azért én azt tartom, jobb szeretem hazámat, mint gyűlölöm elenségemet.

Ha áll is az, hogy Bánffy és kormánya ellen kötelességünk mindent elkövetni, hogy kormányzásukat lehetetlenné tegyük, ezen ténykedés csak addig jogosult, míg nem veszélyeztetjük a parlamentárizmust.

Magyarország zsege korát éli, nekünk a parlamentárizmust mindenáron fenn kell tartanunk, hogy erősödjünk, hogy később szunnyadó jogainkat érvényesíthessük.

Nemcsak mi gondolkodunk így, így gondolkodott nagy hazánkfia: Kossuth Lajos is és az a kulcsa annak, hogy míg ő élt, a párt obstrukcióba soha bele nem ment; mihielyest Kossuth észre vette, hogy a párt erőszakos eszközökhöz akar nyulni, rögtön iparkodott a pártot leveleivel a parlamentárizmus ellen tervezett eljárástól visszatartani.

Kossuth nekem, úgy a Turinba zárandokolt képviselők és a többi elvtársaknak mindig azt mondotta, hogy ő egy eszmét képvisel, mire ő esküt tett, ő azt megtartani köteles, de önök politikuskok, ha önök azt akarják, hogy elveiket érvé-

Wellington Belgiumba jó, hogy az angol erődök parancsnokságát átvegye. Barátja, Rothschild Náthán, ki azonnal átlátta, hogy Európa sorsa az első ütközet kimenetelétől függ, nem bízva kiküldött tudósítóinak éberségében, odahagyja Londont és Brüsszelbe siet. Innen Wellington herceg vezérkarához csatlakozva, ő is Waterloo felé veszi útját.

Itt szemtanuja volt a „nagy sas” utolsó szárnycsattogásának.

Wellington a Szent-Jánoshegynél (Mont-Saint-Jean) védekező állást foglalt el, ami az angolok lohadó bátorságának teljesen megfelelt.

Rothschild Wellington herceg vezérkari tisztjei közé elegyedett. Onnan nézte az ütközet lefolyását. Láttá, hogyan ront Napoleon huszezer vitéz lovasával az angolokra, s már-már veszítettnek hitte a csatát, midőn a helyzet hirtelen megfordult s az angolok kerültek fölé. Mikor már biztos volt a győzelemben, amelytől tönkrementése vagy vagyonának roppant nagy mértékben való megszorodása függött, megsarkantyuzta a paripáját és Brüsszelbe sietett. Ott postakocsira ült és másnap reggel Osztenében volt.

Osztenében át akart kelni a tengeren. A nagy viharban azonban senki sem vállalkozott arra, hogy átvigye. Végre akadt egy halász, aki kétezer frankért vállalkozott az istenkísértő útra. Még aznap partra szállott Londonban.

Fáradtan, rosszkedvűen érkezett vissza ha-

nyesíthessék, kötelesek egyaránt úgy a nemzet, mint a dinasztia bizalmát megnyerni, ezt pedig csak úgy érhetik el, ha céljaik elérésére törvényes uton és eszközökkel törekednek.

De nemcsak Kossuth Lajos gondolkodott így, így gondolkodott a világ legszabadabb politikusa kivétel nélkül; például Angliában, a szabadság hazájában, a legdemokratikusabb lord Brughan, azt mondta és azt írta az obstrukcióról, hogy az minden szabadságnak és így a parlamentárizmusnak is halála és így az obstrukciót minden szabad gondolkozásu embernek már csirájában el kell fojtani, különben vége minden szabadságnak.

Gladstone, Anglia miniszterelnöke, 32 Parnellista képviselőt, mert obstruáltak, börtönbe vetetett és úgy szüntette be az obstrukciót. A szabad Anglia helyeselte Gladstone eljárását.

Nohát, tisztelt borsodi elvtársunk, én nem akarok jobb magyar lenni Kossuthnál, nem akarok szabadabb lenni Európa legszabadabb nemzeti legradikálisabbjainál.

Ezek az elvi okaim az obstrukció ellen; de van személyi okom is, én nem hiszek az eljárás sikerében, nem hiszek azért, mert azt Polónyi ur vezeti; hogy én mit tartok Polónyi ur politikai szerepléséről, azt elmondtam a függetlenségi párt kettészakadása alkalmával. Kérem azt a beszédemet elolvasni, melyet 1895. február 22-én tartottam a függetlenségi pártkörben; akkor borsodi elvtársunk érteni fog engem.

Olaj Lajos.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése lesz.

A holnapi ülés. A képviselőház holnapi ülése Ivánka Oszkár mai leleplezése szerint mindjárt zárt üléssel fog kezdődni. Ezt a zárt ülést az egész ülésre tervezi az ellenzék, sőt az egész ülést Sima Ferenc a maga számára foglalta le. Szóval, nagyon helyes, hogy zárt ülés lesz.

A pártkérők hangulata. Az összes parlamenti körök a képviselőházban lezajlott mai események hatása alatt állanak. Az ellenzéki klubokban igen szenvedélyes hangon pertraktálták az eseményeket és további viharos jeleket prognosztizáltak. A nemzeti pár hangulata nagyon elkeseredett; ott gróf Károlyi Sándor esetéből kifolyólag represszáliákat is emlegetnek. A párt további magatartásának megbeszélése céljából szombaton fog újabb értekezletet tartani, amelyre a párt-

zárja. A londoni tőzsdén nagyon rossz jelnek vették ezt. A kínos aggodalom tetőpontjára hágott, mikor Rothschildnak egyik embere azt híresztelte mindenfelé, hogy Blüchernek száztizenhétezer löny serege Ligny-nél csufus vereséget szenvedett s hogy Wellington nem tudott megbirkózni Napoleonnal.

E rémhír futótűzként bejárta az egész várost. Az árfolyam hirtelen csökkent és mindenki csak a nagy veszteségre gondolt.

Csak néhányan voltak, kik még mindig reméltek. Híre futott ugyanis néhány tetemes vételnél, de azután ismét mély, kínos csend következett.

A délelőtt ily izgalmak között telt el. Csak délután érkezett a szövetségesek győzelmének híre. E hírt maga Rothschild Náthán is örömtől sugárzó arccal erősíté és tudatá az érdeklődőkkel.

Az árfolyam egy csapásra felszökött; Rothschildot pedig mindenki sajnálta. Részvétellel számították veszteségét, mivel nem is sejtették, hogy vesztesége titkos ügynökeinek ébersége és saját haláltüvegű elszántsága révén szerzett nyereségével mi arányban sem áll. Nem tudták, hogy rövid negyvennyolc óra alatt egy millió font sterlinget nyert.

Egyetlen horoggal 30,000,000 frankot fogott. Az éjszaki tengerben még aligha halászott valaki ily fényes eredménnyel.

nek összes tagjait behívják. — A függetlenségi párt megosztott véleménynyel van a történetek felett. E körben különben a párt házi ügye, az Olay-Eötvös-féle nyilatkozatok is élénk megbeszélés tárgyai és úgy vélekednek, hogy a pártnak újabban is foglalkoznia kell majd álláspontjának precízebb megállapításával. Az esti órákban az ellenzéki körökben híre ment Blaskovich Sándor kilépésének; ezt — elég naivan — a szabadalvűpártban uralkodó véleménykülönbségek első fecskéjének tekintik és ezért nagy meglepéssel fogadják.

Kilépés a szabadalvű pártból. Blaskovich Sándor országgyűlési képviselő ma a következő levelet intézte báró Podmaniczky Frigyeshez, a szabadalvű párt elnökéhez:

Kegyelmes Uram!

Az ülés folyamán ama párt részéről, amelynek a mai napig tagja voltam, Gajári Ödön tisztelt képviselő ur közvetítésével oly elvek jutottak nyilvánosságra, amelyek szerintem, e párt működésében fordulópontot jelentenek. Mert ha opportunizmussal vádoltatott is ez ideig e párt, oly tettek és cselekmények legalizálása, amelyekhez a politikai morál tekintetében szó fér, a mai napig még nem követtetett el. Fent említett tisztelt képviselő ur ugyanis, a párt hallgató megegyezése mellett azt jelentette ki, hogy akik választásokra pénzt adnak: a párt részéről feltétlen tiszteletet érdemelnek.

Jelenleg, amidőn a nemzetek életében oda jutottunk, hogy a szociális- és morál-politikai eszmék küzdelme jellemzi a kor helyzetét, s midőn csakis morális alapon lehet akár nemzeti, akár szociális téren öntudatos munka által a nemzet fejlődését, jólétét biztosítani, — akkor e nyilatkozatnak, amely oly párt részéről történt, mely magának az egész nemzet bizalmát arrogálja, s amely mögött a kormány is áll: nemzetemmel szemben nagy fontosságot tulajdonítok, sőt mondhatom, nagyobb, mint akár a jelenleg szőnyegen levő politikai kérdések és a pártszervevények által felkeltett személyeskedések efemer harcainak.

Lehet, hogy vannak e pártban egyesek, akik nagy feladatokat tűzvéni ki maguk elé, amelyeket csakis a párt összetartása által tartanak elérhetőnek s épen ezért e nyilatkozatokat némán fogadják, habár magukban helytelenítik is. Nem tudhatom, hogyan gondolkoznak, nem is kutatom. Tehát ki-ki saját lelkiismerete szerint! Részemről azt tartom, hogy ha már benne voltunk is e morális pályán, amelynek reakciója a közszellem teljes elfajulása, az individuális érdekek előtérbe lépése által már évtizedek óta nemzetünk nehezedik, az ily eszmék nyílt hirdetése által oda jutunk, hogy a politikai immoralitást a szó teljes értelmében legalizáljuk.

Tudtommal a parlamentárizmus történelmében még ilyen eltévelyedés nem fordult elő. A magam részéről nem kívánván szolidaritást vállalni azzal a felfogással, amely a parlamentet a parlamentárizmusnak alapelveivel szembe helyezi, — tisztelettel bejelentem Nagyméltóságodnak, hogy a mai napon a szabadalvű párt kebeléből kilépek.

Kiváló tisztelettel maradtam stb.

dr. Blaskovich Sándor.

(A kilépő képviselő ur indokolása igazságtalan, mert Gajári Ödön egészen más szempontból tárgyalta ezt a kérdést, nem hirdett elvi álláspontokat, hanem csupán feltárta a tényleges helyzetet a választásoknál, abban a rámban, melyet a Dezeöffy-ügy megbeszélése kívánt. A vád fufangjaival szembeállította élénk színekkel a meztelen valóságot. Ez az egész.)

Azonfelül naiv a kilépő képviselő ur indokolása, mert Gajári Ödön nem a párt nevében beszélt, hanem csak egyéni nézeteit mondta el. S azért még nem volt szokás kilépni egy pártból, mert van ott valaki, akinek valamelyik beszédét nem helyeseljük.

De ha mégis kilépett az illető képviselő ur, úgy látszik nekünk, hogy ezzel a szabadalvű párt helyzete még mindig nem rendült meg.

A szerk.)

Megint zárt ülés.

(Az országgyűlésből.)

Ma zárt ülés volt, holnap zárt ülés lesz és holnapután meg azután is.

Ez az obstrukció legújabb programja.

És ha első pillanatra különösnek tetszenék is, mi ezt a programot teljes szívünkkel pártoljuk. S a képviselőház többsége is térjen el attól a tradíciótól, hogy a zárt ülésre okot nem akar látni. Mert sohasem volt még az obstrukció olyan igazságos maga iránt, mint amikor ezeket a csunya hajsákat el akarja rejteni a publikum elől. Csak lehetne légmentesen elzárni azokat az üléseket s inkább még a kerületek se tudják meg, hogy micsoda förtelmes dolgokat művelnek az ő választottjaik idefenn, de aztán ne menjen ki a híre az ország határára sem.

Mert ez már a legutolsó fok.

Csak az is elég, ha sorra vesszük, hogy micsoda affairek bujtak ki a mai zárt ülésekből.

Először is gróf Károlyi Sándor provokálta Gajári Ödönt s a segédek most készítik elő az obstrukció első igazi párbaját. Másodszor az történt, hogy Pulszky Ágoston nyílt ülésben a mentelmi bizottsághoz apellálta meg azokat a cifra szavakat, amelyekkel Rakovszky István a terembe lépő miniszterelnököt megrohanta. A mentelmi bizottság marasztaló ítéletének pedig az lehet a következtetése, hogy az ítéletet plakátokon függesztik ki az illető képviselő kerületében, azonfelül pedig Rakovszkyt bizonyos időre ki is tiltják a parlament tanácskozásából. Végre harmadszor Polónyi Géza, csak hogy a Pulszky bejelentését megtorolja, hirtelenében Pulszky-nak egy összeférhetlenségi esetét jelentette be.

A parlamentre árnyékot vető szenzációkból elég csinos bokréta ez, ha azt vesszük, hogy egyetlen zárt ülésekből került ki.

És holnap meg holnapután és azután is megint zárt ülések lesznek.

— A holnapit egymagam beszélem ki!

Ez a fenyegetés természetesen Sima Ferencztől való s ilyen szempontból az ő szaván vakon el szabad indulni. Csinos folytatását lehet várni azoknak a jeleneteknek, amelyekkel már a mai zárt ülés is kedveskedett.

A közvetlen okot rá a Dezsőffy-ügy adta, ez a kétszer eltemetett, de halhatatlanságra pályázó téma.

Már a nyílt ülésben, napirend előtt is feszegette Szentiványi Árpád, aki egyszerűen az ügy napirendre tüzését hajszolta, csak hogy a dolog híre a korona elé juthasson. De napirend előtt nem lehet akciót csinálni. Az ellenzék tehát csak azt várta meg, hogy Endrey Gyula a napirend keretében piszkálja meg az ügyet, (nehogy a karzat közönsége egyáltalán minden élvezettől meg legyen fosztva) és aztán meglobogott a levegőben az a bizonyos iv.

Makfalvy Géza lobogtatta:

— Zárt ülést kérünk!

A közönségnek ki kellett húzódnia a tanácssteremből s azután az újságírók is csak a folyosón figyelhettek, hogy a jelek szerint mi is történhetik odabenn a zárt ülésben. Csönd volt eleinte, de ez még semmit sem jelent, mert az első unalmas beszédőtől még nem szokik meg a tapasztalt honatya. Majd jön az vigabban is. A második felőrában a folyosó összesugott:

— Az elnök csönget... Rettentően pihennek... Már alighanem Bánffy beszél...

Megint elmúlt egy félóra s akkor egyszerre ragyogó arczeval suhant ki a folyosón Perczel Béni. Ez még világosabb jel. Azt jelenti, hogy valami nagyon okos ember beszélt a pártból s ugyan megadta az ellenzéknek. S csakugyan úgy volt. Perczel Bényt a generális felszólalása hozta olyan lázba, hogy már nem állta tovább a teremben.

— Fényes volt! — suttozta holdogan a folyosón.

Az idő telt és most szokatlanul erős csöngetés hangzott ki a folyosóra.

— Jaj, ez alighanem skandalumot jelent — szisszentek fel a harctérről kiszorított újságírók, akik mégis csak jobban szeretik az ilyet a maguk szemével látni és aszerint leírni.

Megint igazuk volt. Mert odabenn Gajári Ödön beszélt és ritkán uralkodott magán annyira, mint ezuttal, de csodálatosképen mégis lármá kerekedett belőle. A választásokról beszélt s ekkor a néppártból valaki közbeiktott, hogy beszéljen a három millióról. S Gajári beszélt, de megmondta, hogy pártkasszája az ellenzéknek is volt, mert rendjén is van, hogy tehetős férfiak a párt céljaira áldozatot hozzanak. Áldoztak a szabadelvű párt számára, de áldozott a nemzeti pártra gróf Károlyi Sándor is.

Ez a kis hivatkozás volt az, ami robbantott.

Gróf Károlyi Sándor nagyon ingerülten pattant fel és a Gajári nyugodt hivatkozásával szemben szinte érthetetlen haraggal mondta:

— Gajári képviselő urral semmi okom nincs szóba állani.

Egy éles hang közbeszólt:

— Így beszél egy ur! (Éljenzés.)

Egy pillanatra csönd támadt. Gajári Ödön fölkel és minden szót erősen hangsúlyozva felelt:

— Politikai tiszteletet csak annak van joga követelni, aki arra értelmi erejével rászolgált.

Most tört ki a vihar. Gróf Károlyi Sándor átszólt:

— Nemez a hely az, ahol Gajári urral gorombaságáért szóba állok.

Azontul a zárt ülésnek már csak egy témája volt, a gróf Károlyi Sándor affaire-je. Az ellenzék őt védte, Gajarit támadta. S mi-alatt a két fél segédei már találkoztak, Rakovszky István állítólag többek előtt kijelentette, hogy amennyiben gróf Károlyi Sándornak csak a legesekélyebb baja is esnék, ő nyílt ülésben inzultálni fogja a miniszterelnököt.

Aztán pedig már korábban is megselekedte, amivel fenyegetőzött. Mert amikor Bánffy Dezső a zárt ülés vége felé a folyosóról a terembe ment, Rakovszky rákiáltott:

— Még be mer jönni? Ki vele!

A zaj kihallatszott a folyosóra. Kevésével utóbb pedig már nyílt ülésben volt konstátálható, hogy micsoda láz vett erőt az egész parlamenten. Sorra jöttek azok a bejelentések, amelyekről már megemlékeztünk. Pulszky Rakovszkyt, Polónyi Pulszkyt jelentette be s így ez a zárt ülés a valóságos lovagias ügyön kívül is meghozta a maga szenzációit.

A képviselőház ülése.

Szilágyi Dezső az ülés megnyitása után jelenti, hogy Szentiványi Árpád napirend előtt kíván szólni.

(Napirend előtt.)

Szentiványi Árpád: Dezsőffy nagykövati főszolgabíró nyilatkozata szerint a miniszterelnök azzal fenyegette meg a főszolgabíró, hogy ha nem foglal állást a jobboldal jelöltje mellett, következik a szelid nyomás a központból s ha ez nem használ, a miniszterelnök magának föntartja a további intézkedést. Ez még rosszabb, mint ha becsületszava megszégésére buzdította volna Dezsőffyt. Ha a terrorizmus így folyik tovább, legközelebb a bírakat fogják befolyásolni. Az ügy most már tisztán áll az ország színe előtt, de ez nem elég, kell, hogy a Ház az ügyet nyilvánosan tárgyalja, hogy tudomást szerezhessen róla a korona is. (Tetszés az ellenzéken.) Minthogy azonban már a napirend-vitában a baloldal legtöbb tagja résztvett s többé szólni nincs joga, kéri a többséget, határozza el, hogy a jövő hét egyik napján a Dezsőffy-ügyet nyilvánosan megvitatják.

Az elnök: Napirend előtt való felszólalás határozat tárgya nem lehet. Áttérünk a napirendre.

Makfalvy Géza (ívét fölmutatva): Zárt ülést kérünk.

Az elnök: Kérem, Frey Ferencz személyes kérdésben szót kér.

(Személyes kérdés.)

Frey Ferencz: A miniszterelnök kifogásolta tegnap, hogy magánbeszélgetést ide hoznak. A cetera-k, udvari ebédek, alkalmával való beszélgetés rendezésén nyilvánosságra jut. Annak a magánbeszélgetésnek, melyet ő fölhozott, nyilvánosságra hozatala a közérdek szolgálata volt. Amit ő tett, az csak olyasmi volt, mint mikor az ő honvéd rokona a puskáját félig golyóval, félig puskaporról töltötte meg, csupa lelkesedésből. El lehet képzelni, milyen volt a hatás, amikor elsütötte. Így ő is, csupa lelkesedésből, túlságosan megtöltötte puskáját. Mäskor óvatosabb lesz, hogy biztosabban löhessen. (Derűtség.)

(A napirend-vita.)

Endrey Gyula: Bizonyos intendánsnak ez volt a mottója: Jöjjön a lakásomra! Ugyanez a mottója báró Bánffynak is. (Nagy derűtség az ellenzéken.) De, amíg az intendáns ezért a mottóért megbukott, Bánffynak ez a választáson új többséget szerzett. Apponyira hivatkozott Bánffy, hogy vele takarózzék a Dezsőffy-ügyben. Talán Apponyit is a lakására rendelte Bánffy, mikor vele beszélgetett? Ez nagy különbség. Nem lehet annyira kicsinyelni a Dezsőffy-ügyet, mint a tuloldal teszi. Ez az ügy Röntgen-sugár, mely az egész rendszert föltárja. A miniszterelnök dárdásai most ország-szerie bizalmi nyilatkozatot gyűjtenek a kormány-elnököknek. Hogy meglegyen a görögűz is, Budapestén Morzsányiék diszpolgárrá akarják választani. Diszpolgárrá Kossuth Lajos mellé! Miért? Mert elviszik a szent György-térről a Hentzi-szobrot. Mikor a szóló és pártja hódolattal leborul a király ez elhatározása előtt, tiltakozik az ellen, hogy azt a királyi tényl Bánffynak köszönjék meg, Bánffy fejére fonjanak érte borostyánt. (Tetszés a szélsőbalon.) Hosszabban foglalkozik a választási korrupcióval, a miniszterelnöknek tegnap a kiegyezésről mondott szavaival és kijelenti, hogy a napirendet el nem fogadja. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Makfalvy Géza husz képviselőtársa nevében zárt ülést kér.

Az elnök elrendeli a zárt ülést s a karzatok kiürítését.

A zárt ülés.

Pont délben megkezdődik a zárt ülés.

Makfalvy Géza fejtegeti, hogy mióta Lukács Gyula a Dezsőffy-ügyet fölhozta: az egész közvélemény nyugtalanul tárgyalja. (Folytonos mozgás. Ellentmondás jobbról.) A miniszterelnök ellen intézett vádat négy pontban foglalja össze. Nem az a dolog érdeme, hogy Bánffy hivatalos pressziója Dezsőffyyel szemben sikertelen maradt, hanem az a nyilvánvaló tény, hogy a miniszterelnök mint ilyen nemcsak szépségszóra akarta birni Dezsőffyt, hanem főszolgabírói hatalmával való visszaélésre, ami kétszeresen beleütközik a büntető törvénybe. Súlyos beszámítás alá esik az is, hogy a miniszterelnök beleavatkozott egy a belügyminiszter, mint az igazságügyminiszter jogkörébe. Ez a törvényellenes omnipotencia. (Zajos helyeslés az ellenzéken.)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnöknek ma is, mint a múlt zárt üléskor, az volt a nézete, hogy arról az ügyről zárt ülésen nincs mit beszélni é-

szólónak nincs is oka ezzel az ügyrel zárt ülés elé menekülni. (Zajos, hosszantartó helyeslés jobbfelől.) Ebben a véleményben voltak a képviselő urak is, hiszen aztán azért tárgyalják ezt az ügyet azóta folyton nyílt üléseken. (Zajos tetszés jobbról.) Azt mondják, hogy ő jogtalanul avatkozott a belügyminiszter dolgába a választások alkalmával. Az 1874: XXXIII. törvényezik a belügyminisztert ruházta fel a választások intézésével. Ezen törvényeziknek egyetlen szakasza nincs megsértve. A törvényben foglalt összes intézkedéseket a belügyminiszter tette meg. A belügyminiszter is intézkedett mindenben.

Sima Ferencz: De a miniszterelnök korcskedett.

Förster Otto: Mondjon le!

Rosenberg Gyula: Csak megvárja még a Förster Otto beszédét. (Harsogó derűtség.)

Bárá Bányfi Dezső: Igenis, a választásokkal törődött, de ehhez joga van, hiszen csak neki is szabad a saját pártjával törődnie. Ez így volt mindig, így van mindennap és így lesz itt is mindig. Annál is inkább, mert Lukács Gyula tegnap is konstataulta, hogy itt Dezsőffy ellen politikai magatartásáért semmi retorzió nem történt. Egyébként, amit a választásoknál tett, azért a felelősséget elvállalja. (Zajos helyeslés és élénk tetszés jobbfelől.)

Lukács Gyula: Meg akarja magyarázni Dezsőffy-ről mondott azt a tegnapi kijelentését, hogy Dezsőffynek baja nem lett. A miniszterelnök presszionálta Dezsőffy-t, de sikertelenül, mert Dezsőffy nemcsak szeretett és független gentleman, hanem vagyonos ur is. Hogy a miniszterelnök nem üldözte tovább, az igaz. De ez azért történt, mert Pest megye ellenzéki s az üldözés végzetessé válhatott volna, mert ha ez az eset Dezsőffy lemondásának ténye után nyilvánossá lett volna, az összes megyei kerületekben megingott volna a kormányparti jelöltek helyzete. Ezt tudva, változtatott Bányfi a praktikáján s ezért adatta hírül Dezsőffynek, hogy nem lesz kellemetlensége. Ha Dezsőffy szegény ember: már nem volna főbíró. (Tetszés.)

Tisza Kálmán csak röviden szól, de annyi bölcsességgel és oly tömören, hogy az ellenzék szinte kiesni látja maga alól a talajt. A zárt ülés tartásának nincsen helye. Makfalvy előadta a vádakat és fentartotta mind, holott becsületszónak megmásítására Dezsőffy-t senki sem presszionálta. Arról senki sem szól azonban, hogy még a választásokat megelőzőleg biztosították Dezsőffy-t, hogy álláspontjából kifolyólag semmi kellemetlensége sem lesz. Lukács is ismételte ezt tegnap. Tehát erről többet beszélni nem lehet. (Zajos helyeslés és taps jobbfelől.) Valaki azt kiabálta közbe, hogy vakon követik báró Bányfi-t. Hát ez nem igaz. (Zajos helyeslés.) Nem igaz, mert a szabadelvű párt nyílt szemmel követjük őt s mi g a z a z e m b e r m a r a d, a k i m a, követni fogjuk tovább is. Nem vakon, hanem mert nyitott szemekkel figyeljük az ő működését, de figyeljük az önkét is s mert azt látjuk, hogy báró Bányfi csak azt cselekszi, ami a haza érdeke.

Sima Ferencz: 72-ben nem így beszélt!

Tisza Kálmán: Tessék nyílt ülésen beszélni, akkor majd felelek. Zárt ülésen azonban nem. (Helyeslés.)

Sima Ferencz: Mindegy! Nem így beszélt 72-ben! (Zaj.)

Az elnök: Nincs joga Simának minduntalan bele szólni. Itt is rendnek kell uralkodnia. Figyelmeztetem tehát, hogy ne szóljon közbe mindig. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Tisza Kálmán: Én mindig helyt állok szavamért s ha valamikor olyat tettem, amit ma nem helyeselek, van annyi bátorságom, hogy azt meg is mondjam. (Zajos, hosszas éljenzés.) Önök erőszakoskodnak. Nos, nem a miniszterelnök erőszakoskodik. Az erőszakoskodás egészen más. Erőszakoskodás az, amit önök végeznek, amikor az ellenzék a maga akaratát rá akarja oltroztatni a többségre. (Zajos, hosszas éljenzés és taps a jobboldalon.)

Gulner Gyula: Nem tagadhatja senki, hogy az adott esetben Bányfi, mint az ország legelső közigazgatási méltósága egy köztisztviselőt presszionálni

akart. Ez nem csürés-csavarás. Hát a privát ember hogy gyakorolja a miniszterelnöki „nyomást” és a privát ember miként mondhatja: „a további intézkedéseket főtartom a jövőre.” Ez fenyegetés. A miniszterelnök részéről törvénytelen cselekedet. De egyben itt a becsület kérdésébe vágó dolgok is jelentkeznek. Az adott szó szentségét akarta megtörni Bányfi. A főszolgabíró ezt kijelentette és Bányfi ismételt annak kijelentése után is követelte a főszolgabírótól: „nagy súlyt helyezek arra, hogy a hivatalos jelöltet lámogassa, mert különben jó a nyomás” stb. A ki ezt be nem látja: az színvak vagy süket!

Perczel Dezső belügyminiszter szükségesnek tartja kijelenteni, hogy az ő funkciójáról már többször volt szó a Házban. Amit a törvény a belügyi hatáskörbe utal, azt a belügyminiszter végezte is. Tanu erre sok ellenzéki képviselő, akik szülőhöz fordultak és orvoslását kérték egyre és másra és ő a jogos kíváncsának eleget is tett. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Ellenben nem tudja: miért akarják az elleuzékiek a zárt ülést?

Gajári Géza: Dehogyan nem tudjuk. Az időt töltjük! Már nincs szónokunk!

Perczel Dezső belügyminiszter: Ilyen dolgoknak a megbeszélése nem zárt ülésbe való. Hiszen innen a korona nem tudhatja meg a dolgot. Csakugyan nincs más magyarázat, mint hogy nincs szónok! Így aztán tovább lehet üzeni a komédiát. (Zajos helyeslés jobbról.)

(Az összecsapás.)

Gajári Ödön helyén valónak találja, hogy ilyen kérdéseket zárt ülésben tárgyalunk. Így könnyebb a pártközi ellentéteket elsimítani. (Helyeslés balról.) Ami már most azt illeti: van-e ok a zárt ülésre, kinek van szüksége zárt ülésre? Nekünk nincs. Önöknek? Önöknek igen. (Zajos derűtség jobbfelől.) Önök a korona figyelmét akarják felhívni a Bányfi-kormány állítólagos üzelmére s azért önök zárt ülés mögé bujnak, hogy ezzel nagyobb súlyt kölcsönözzenek akciójuknak. Szégyenlik, hogy ezt az egyszer már báró Bányfi nyilatkozata folytán elintézt, teljesen elintézt ügyet tovább is nyíltan pertraktálják és ezért most zárt ülés mögé bujnak. Zárt ülés mögé, mert így ezt az elintézt, teljesen világos ügyet lehetőleg ismét homályba burkolják. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Hiszen csak szabad a miniszterelnöknek a maga pártjának a dolgaival törődnie; csak szabad a maga pártjának választásával törődnie. Ép úgy, amint szabad Lukács Gyulának, Károlyi Sándor grófnak, X-nek, Y-nak, szabad Bányfinak is. Annál inkább, mert Gulner Gyula állítja és törvényvel igazolja, hogy a tisztviselőnek nemcsak joga, de kötelessége is a választásokkal törődni. (Zajos derűtség jobbfelől.) Csak épen Bányfinak nem szabad? (Zajos derűtség jobbfelől.) Nemcsak önök vádolnak a választások miatt. Mi is vádolunk, mert nekünk is vannak panaszaink. Csak-hogy mi tiszta bort öntünk a pohárba. Mi tudjuk és bevalljuk, hogy kell támogatás és kell pénz a választáshoz. De önök, akik szintén tudják, nem vallják be! Hát nem hipokrizis ez?! (Felkiáltások balról: Eger!) Hát Eger... Jó Isten, hát az egy aula befolyása nem befolyásolás és az a mi érdekünkben, mellettünk szólott? (Felkiáltások balfelől: Hát a választási költségek?) Kérem, megint a választási költségek! Én tanúságtételre hívom fel az ellenzék egy gentleman tagját, Károlyi Sándor grófot; mondja ő meg: minden ember a saját pénzén lett képviselő? (Zajos, perczeleg tartó éljenzés és taps jobbfelől.)

Volt pénze a szabadelvűpártnak is. Nem tudja, mennyi! De tény, hogy a pénz ép oly tiszta eredetű, mint akármelyik más párté. Egyik gyűjtött Károlyi Sándortól, gróf Wenckheimtől, más ismét belföldi és talán külföldi papoktól, vagy a pártfelektől. Tiszteletet érdemel az ilyen áldozatkészségért mindenki: csak tiszteletet és halát érdemel Károlyi Sándor is. (Zajos helyeslés és tetszés jobbfelől.) Konstataálja, hogy a zárt üléséből az ügyből kifolyólag, amelyet nem szüksé-

ges elhomályosítani, semmi ok sem forog fenn. (Zajos, hosszas éljenzés és tetszés jobbfelől.)

Gróf Károlyi Sándor erre azt mondja, hogy ők szívesen beszámolnak, ha a jobboldal is beszámol a pénzeiről. De csak másnak, mert ő Gajári Ödönnel nem áll szóba. (Helyeslés balról.)

Gajári Ödön: Nyugodtan, az idősség legkisebb vibrációja nélkül felelek. Én nem adtam okot erre a megjegyzésre, mert én azt mondtam, hogy gróf Károlyi Sándor halát és tiszteletet érdemel pártja részéről és a tiszteletet megérdemli politikai ellenfeleitől is. Nyilatkozata után azonban konstataalom, hogy tévedtem. Tévedtem, mert a politikai ellenfelek részéről tiszteletre csak az tarthat számot, aki értelmi erejével arra rászolgált. (Helyeslés jobbfelől.)

Gróf Károlyi Sándor úgy látja, hogy Gajári élezet akart mondani. (Felkiáltások: Nem! Nem!) Élcznek ez nem volt élcz, amennyiben azonban gorombaság, annyiban erről külön beszél majd.

(Jelenetek.)

Szentiványi Árpád: Károlyi Sándort az egész ország ismeri. Sok áldozatot hozott a hazáért. Áldozat volt mindkét félnek. Egyik a hazáért, a másik a hazától! Ha Gajári majd annyit tesz a hazáért, mint Károlyi: majd meghajlik előtte.

Ivánka Oszkár: Szubvencionált újságok sokat tesznek a hazáért!

Szentiványi Árpád fejtegeti ezután a zárt ülés szükséges voltát.

Szalay Károly és Molnár János szóltak még. Molnár beszéde alatt bejött Bányfi miniszterelnök, mire az ellenzék tumbolva kiáltották:

— Ki vele! Hogy mer idejönni. Takarodjék ki. (Roppant zaj.)

Ivánka Oszkár azt indítványozza, hogy a zárt ülést szakasszák félbe. Majd holnap folytatják.

Az elnök erre bezárja a zárt ülést.

A zárt ülés után.

Az elnök: Kérem a tisztelt képviselő urakat, tessék helyeiket elfoglalni. (Szűnni nem akaró nagy zaj és mozgás. Az elnök csenget.) Tisztelt Ház, a nyílt ülést ismét megnyitom. Miután az idő eltelt, tulajdonképen az ülés berekesztése volna csupán hátra. Pulszky Ágost képviselő ur azonban egy mentelmi ügy bejelentésére kér szót. (Nagy zaj és mozgás balfelől. Félkiáltások jobbfelől: Halljuk: Halljuk!)

Pulszky Ágost: Tisztelt Ház! A zárt ülés végén, amikor a miniszterelnök ur bejött, oly kitételek hangzottak el a Ház tulsó oldalán...

Sima Ferencz: És fognak elhangzani ezután! (Nagy zaj és nyugtalanság jobbfelől. Élénk félkiáltások jobbfelől: Halljuk! Halljuk! Az elnök csenget.)

Kubik Béla: Aminőket megérdemelt! (Nagy zaj és mozgás jobbfelől: Halljuk! Halljuk! Megérdemelte! Nagy zaj jobbfelől.)

Az elnök (csenget): Csendet kérek!

Pulszky Ágost:... amelyek a Ház legsúlyosabb megsértését képezik (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Folytonos zaj.) és amelyekre nézve azt gondolom, hogy a tisztelt Ház azokat szó nélkül nem hagyhatja. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) És ennek folytán bátor vagyok azt indítványozni, hogy Rakovszky István képviselő urat a tisztelt Ház a mentelmi bizottsághoz utasítsa. (Élénk helyeslés jobbfelől. Zaj.)

Az ügyet vita nélkül odautasítják.

Polóryi Géza: Én Pulszky Ágost ellen jelentek be mentelmi esetet. (Derűtség.) Pulszky, mint a kaláni vasműgyár igazgatója... (Nagy zaj jobbról. Ez nem mentelmi eset!) Hát összeférhetetlenség. Pulszky, mint vasgyári igazgató oly szerződést kötött az állammal, mely az államot megkárosítja. A szólo bejelenti az összeférhetlenségi esetet, illetőleg magáévá teszi Lázár István visszautasított bejelentését.

Az elnök: Lázár István bejelentése szabálytalan volt. A Polóryi által bejelentett esetet is a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Ivanka Oszkár meg van győződve az előzményekből, hogy a mentelmi bizottság határozata Rakovszkyra nézve marasztaló lesz.

Az elnök: Mentelmi bejelentéshez most nem lehet szólani.

Ivanka Oszkár: A házszabályokhoz kíván szólani. A házszabályok az iránt, mikor a zárt ülésben sértést követnek el, nem intézkednek. A bejelentésnek nincs helye.

Az elnök: Mentelmi jog megsértésének bejelentése helyén van mindenkor a nyílt ülésben s az eset megvizsgálása a mentelmi bizottságba tartozik.

Bolgár Ferencz azt hiszi, Pulszky tévedett, mert nem Rakovszky kiáltotta ezt Bánffy-nak: még ide mer jönni! hanem én. (Nagy derűtség.)

Az elnök: Azt majd kideríti a bizottság.

Rakovszky István személyes kérdésben szólal föl. Bolgár ugyan mondta, hogy ki vele a miniszterelnökkel, de én is mondtam! (Fölkialítások az ellenzéken: Mindnyájan mondtuk!)

Az elnök: Mindennek elmondása a mentelmi bizottság elé tartozik.

Az ülést bezárom.

KÜLFÖLD.

A Dreyfus-ügy revíziója. Párisból táviratozzák: Ma kezdődött a Dreyfus-pör revíziója ügyében a vizsgálat.

A tanúhallgatás során elsőnek hallgatták ki Mercier volt hadügyminisztert, jelenlegi hadtestparancsnokot. Délutáni egy órától egészen kettőig volt henn a semmitőszéknel a tábórnok. Két órákor Cavaignac-ot hallgatták ki, három órákor Billot volt hadügyminiszter került sorra. Az utóbbi nem egész egy óra hosszat volt a bíró előtt.

Billot és Cavaignac polgári ruhában jöttek a törvényszéki épületbe.

Az összes tanúhallgatások titokban történtek. Holnap ismét két ex-minisztert hallgatnak ki, még pedig Zurlindent és Chanoinet.

Az igazságügyminisztériumban ismét híre jár, hogy Picquart-t legközelebb szabadon bocsátják. Labori ugyan erre vonatkozólag semmi bizonyosat nem tud, de azt hiszi, hogy Picquart szabadon bocsátása legközelebb várható. A „Gaulois” Picquart szabadonbocsátásának hírére egészen tévesnek mondja.

Az angol-francia konfliktus. Párisból jelenti egy mai keleti táviratunk: Diplomata körökben úgy vélik, hogy Anglia erős készülődése okvetlenül sürgős intézkedést követel. Itt előre látják, hogy Anglia Bar-el-Gazel átengedését is kérni fogja, mert Anglia mindig azon a nézeten volt, hogy Franciaországnak nincs joga a Sudan nyugati részére. Anglia nem akarta ezt a kérdést felvetni addig, míg a mahdi le nincs verve. Most ez megtörtént, most már bátran követelheti Franciaországtól, hogy Bar-el-Gazel-t hagyja el. Hogy Franciaország mit fog erre felelni, az attól függ, vajjon Oroszország hajlandó-e a köztársaságot támogatni és hogy ez a támogatás meddig terjed. A francziák azt hiszik, hogy még Németország is hajlandó lesz Oroszországgal együtt támogatni Franciaországot. Diplomata körökben nem biznak ebben a dologban. Azt is beszélnek, hogy a német császár nem annyira az afrikai kérdés miatt siet vissza Európába, mint inkább a Filippin-szigetek miatt. Ez utóbbi kérdés ugyanis akut jellegűvé lehet, ha az amerikaiak — mint hírlik — tényleg meg akarják venni a szigeteket 200 millió pesetéért Spanyolországtól. Akármint változás álljon is be a Filippin tekintetében, Németország első sorban is egy szénállomást akar a német kereskedelem és hadihajók számára.

A tizennegyedik szakasz.

(Távirati tudósítás.)

A Reichsrath mai ülésén több indítvány felolvasása után a Ház áttért a napirendre és tárgyalásra került a Thun-kormány ellen beadott vád alá helyező indítvány.

Jaworsky hosszú beszédjében az indítvány ellen szökött. Azt mondta, hogy Schönerernek a legutóbbi ülésben mondott beszédje indítja arra, hogy szót emeljen és erélyesen tiltakozzék ama tartomány és ama törzs nevében, amelyet képvisel, az antidinasztikus nyilatkozat ellen. Mi lengyelek — ugymond — Ausztriában nemzeti létünk garanciáját látjuk és ezért mindig is arra fogunk törekedni, hogy Ausztria hatalmát és tekintélyét gyarapítsuk. (Élénk helyeslés jobbfelől, közbekialítások a Schönerer-párt részéről.)

Iro közbekialt: Fízett hazafiak!

Jaworsky folytatva beszédét azt mondja, hogy Schönerer nyilatkozatát a Háznak minden józan gondolkozású tagja a legmélyebb megbotránkozással fogadja.

Wolf képviselő: Jaworsky már megint sir!

Iro: De a mi németeink adópénze jól esik nekik.

Wolf: Ne nyuzzátok a ruthéneket!

Jaworsky folytatja beszédét és azt mondja, ha Bismarck még életben volna és Schönerer nyilatkozatait hallaná, úgy az erélyes visszautasítás Bismarck részéről nem maradna el. Ő a maga részéről hajlandó a kormányt támogatni.

Utána Baureuther szólalt fel, ki Schönerer beszédjét helyeselte, mert a német lakosság kívánságának legjobban megfelel. Ő és pártja első sorban a nyelvkérdés rendezését kívánja és azt támadja meg és csak másodsorban a kiegyezést. Végül kijelenti, hogy az indítványt megszavazza.

Kaizl pénzügyminiszter kijelenti, hogy a kormány ebben az esetben a legnagyobb nyugalommal és a legjobb lelkiismerettel nézhet szembe a váddal, amelyet ellene emeltek, már abból az okból is, mert megvan az az öntudata, hogy nem tett semmi egyebet, csak kötelességét teljesítette; mert a császári rendeleteknek a tizennegyedik szakasz alapján való kibocsátásánál a legszűkebb és legszükségesebb határokat szorították és teljességgel igazolatlan az a szemrehányás, hogy hallatlan és fölösleges mértékben élne a tizennegyedik szakasszal. (Közbekialítások balról.) A miniszter kimutatja, hogy ezelőtt más kormányok sokkal fontosabb ügyekben is éltek azzal a szakasszal.

Pommer közbeszól: Miért nincs a magyaroknak ilyen szép paragrafusuk?

Kaizl pénzügyminiszter: Engedelmet kérek, az előbbi vita során is hivatkoztak Magyarországra és kérdezték, miért nincs Magyarországon is ilyen? Kérem az urakat, sziveskedjenek maguk megkérdezni, milyen módon rendezték Magyarországon 1898. január 1-től 12-ig azt a kiegyezési viszonyt, amelyet Ausztriában 1897. december végén kelt császári rendelettel az 1898. év tartamára rendeztünk. Erről sziveskedjenek magánaton tudomást szerezni és azután vonják le ebből a következtetést a tizennegyedik szakaszra Reichsrathban képviselt királyságokra és tartományokra való fontosságára nézve. A császári rendelet törvényerejével bír, amíg fennáll és ideiglenes jellege csak abban áll, hogy a Reichsrath határozatával meg lehet szüntetni. De határozatot kell hozni; egyszerű megtűrése a parlament részéről nem elégséges. Már most kérdezi szökö: képes volt-e a Reichsrath a nyárig akaratának pozitív nyilvánítására vagy sem? (Kialítások jobbról: Nem! Ellentmondások balról. — Kialítások balról: Vonják vissza a nyelvrendeleteket!)

Kaizl után gróf Stürgkh szólal föl és a Ház kisebbségének nevében kijelenti, hogy indította érzi magát, hogy Schönerer kvalifikálhatatlan nyilatkozataival szemben a legmélyebb hazafias felháborodásának adjon kifejezést. (Élénk tetszés.)

Kienmann azt mondja, hogy a miniszterelnök nem tartotta meg a programját, amelyben a nyelvkérdés rendezését a politikai viszonyok sarkkövének mondotta. A németek hajthatatlanul

és kiméletlenül fognak küzdeni ez ellen a kormány ellen.

Zitnik a vita berekesztését indítványozza.

Az indítványt névszerint való szavazással 155 szavazattal 84 ellenében elfogadták.

Funke vezérszónok azt mondja, hogy gróf Thun attól a pillanattól fogva, hogy miniszterelnök lett, teljesen elvesztette német szívet, ha ugyan volt neki.

Schönerer zárószavában polemizál Jaworskival és Stürgkh-vel és azt mondja, hogy egyáltalában nem sértette meg a lengyel nép becsületét és azzal végzi beszédét, hogy nem adja föl nemzeti jelszavát, mint a lengyelek és jelszava mindig ez lesz: „Alldeutschland Heil!”

Wolf helyreigazítás czéljából szólal fel a pénzügyminiszter ellen, polemizál Jaworskival és azt mondja, hogy a lengyel nép elősdi-nép. (Zajos megbotránkozás és nagy láрма. — Számos jobboldali képviselő körülvésvi Wolfot és azt kiáltja: Ki vele! — A zaj percekig tart, míg az elnök meg nem vonja a szót Wolftól.)

Dasynski és Gniewosz tiltakoznak Wolf szavai ellen. Dasynski azt mondja Wolfnak:

— Ön politikai koldus és elősdi.

Gniewosz kijelenti, hogy olyan utcai suhancz, mint Wolf, nem sértheti meg a lengyel népet.

A nyugalom helyreálltával a vádindítványokat névszerint való szavazás utján 187 szavazattal 115 ellenében elvetik és az ülést bezáráják.

A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

Hír szerint Wolf képviselő Sylvester és Lemisch képviselőkkel kihivatta Gniewosz képviselőt az utcai suhancz kifejezésért.

TÁVIRATOK.

Bismarck Herbert és az osztrák németek.

Hamburg, november 8. A „Hamburger Nachrichten” ma egy, nyilván Bismarck Herbert herceg megbízásából irt cikket közöl, amely körülbelül így szól:

„Osztrák lapok egy utazási tervezetet közölnek, amely szerint az osztrák németek Bismarck sírjához akarnak zarándokolni. Hogy osztrák törzsrokonaink le akarják róni tisztelőtük a friedrichsruhei halott iránt, az bizonyára kegyeletes dolog. Az egész környék szívesen fogadná őket. Csakhogy szolgálót vélünk tenni az osztrák németeknek azzal, hogy ha figyelmeztetjük őket arra, hogy utazásuk czélját el nem érhetik, mert hiszen Bismarck-nak még nincs is sírja. A koporsó még mindig a halottas-szobában van és ott is fog maradni az eltemetésig. A mauzoleum kápolnája sem sir, és még ez sincs készen és aligha lesz rövid idő alatt kész. Ilyen körülmények közt nehéz lesz az osztrák urak kívánságát teljesíteni.”

Hogy micsoda hatást idézett elő ez a visszautasítás Bécsben, arról hallgat a tudósítás.

A párisi béketárgyalások.

Madrid, november 8. A lapok jelentése szerint a tegnapi minisztertanácsban felolvasták Montero Rios szenátornak egy levelét, amely szerint a békebizottság spanyol tagjai a mai értekezleten a békejegyzőkönyvben foglalt összes záradékok pontos teljesítését fogják követelni és Spanyolországnak a Filippin-szigetek fölött való szuverénitása fölől minden vitát visszautasítanak.

Madrid, november 8. Hivatalos körökben az a nézet az uralkodó, hogy Spanyolországnak erkölcsi kötelessége a Balearokat és a Kanári szigeteket felszerelni, hogy egy esetleges európai konflagráció készületlenül ne találja. Ezenkívül különösen a nyugati partokat és Centát kellene új ütegekkel és csapatokkal ellátni. (N. Fr. Pr.)

Madrid, november 8. Manillai távirat szerint az amerikaiak és spanyolok között

létrejött megegyezés alapján Manilla és a Viscaya-szigetek között újra megkezdődött a parti hajózás. Negros szigetén (Filippin-sziget csoport) lázadás tört ki. Segédesapatokat küldtek a szigetre.

Paris, november 8. A spanyol-amerikai békebizottság tagjai értesítették Delcassé külügyminisztert, hogy a mára kitűzött ülést nem tartják meg. A legközelebbi ülés idejét majd közlik a miniszterrel.

A görög kormányválság.

Athen, november 8. A király Zaimist bízta meg a kabinetalakítással. Az előbbi miniszterek közül csak Korpas belügyminiszter és Miaulis tengerészeti miniszter lesznek az új kormány tagjai.

Kiutasított szlávok.

Boroszló, november 8. Egy szűkszavú távirat jelenti, hogy az itten tartózkodó osztrák származású szlávokat a rendőrség utasította, hogy két hét alatt hagyják el a porosz területet. Az itteni osztrák kézműveseket nagyon sújtja ez az intézkedés.

Vilmos császár utazása.

Köln, november 8. A „Kölnische Zeitung“ egy Berlinből küldött sugalmazott cikkében megczáfolja azt a hírt, hogy a német császári pár az Atlanti Óceánon át utazik Németországba. Így a császár e hó végére alig érne német kikötőbe. Az sem való, hogy a császár Cadixba megy. A lap egyáltalán valótlannak jelenti ki az angol lapok azt a hírt, hogy Oroszország hajlandó Franciaországot a keleti protektoratus ügyében segíteni. (N. Fr. Pr.)

A francia kamarából.

Paris, november 8. A kamara ma két alelnököt választott a miniszterek kinevezett Leygues és Krantz képviselők helyébe. A szavazás után Brunet képviselő szólalt fel, aki interpellációt jelentett be a Fashoda-ügyben. Brunet kijelenti, hogy interpellációját egyszerűen visszavonja. (Tetszés az egész Házban.)

A kérdés jelen stádiumában a kormány nem akarja ezt a külügyi kérdést bolygatni.

A lefegyverzés.

Brüsszel, nov. 8. A szenátus mai ülésén Janson szenátor tetszéssel szólott a csárnak a fegyverkezés korlátozására vonatkozó javaslatáról, amelynek csak részleges végrehajtása is igen nagy jótétemény volna az emberiségre nézve. Azt indítványozta, hogy Belgium nevében küldjenek üdvözlő feliratot a csárnak és hangsúlyozta, hogy Belgiumnak kiválóan érdekében áll a csár eszméjének sikerülése. A felirat elküldését egyhangulag elhatározták.

Az anarchisták ellen.

Róma, november 8. Az anarchizmus ellen tartandó értekezlet, amely e hónap 24-én ül össze, az „Italie“ szerint a Corsini-palotában fogja üléseit tartani. Az „Italie“ azt mondja, hogy az olasz kormány öt pontot fog javaslatba hozni, amelyeket már közöltek a hatalmakkal és amelyeket azok általánosságban elfogadtak, úgy, hogy csak a nemzetközi törvény konkrét megkövetelése van hátra.

HIRES.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Személyi hírek. Ferdinand főherceg ma Przemyslbe érkezett. — A dán király, mint táviratozzák, az eddigi program szerint kilenc hónapig lesz távol Kopenhágából. — Coburg Clementin hercegnő, Boris és Ciril hercegek társaságában ma Abbáziába érkezett. — Ugyancsak Abbáziába érkezett ma a román trónörökös páris.

— Orth János anyja. Mária Antonia főhercegnő a múlt éjszaka éjfélkor meghalt Gmunden mellett levő villájában Traunseeben, ahonnan már napokkal előbb híre kelt súlyos betegségének. A főhercegnő, kinek legfiatalabb gyermeke volt János Szalvátor fő-

herceg, az Orth János neve alatt eltűnt regényes királyfi, az utolsó valószínű toscanai nagyhercegnek özvegye volt. Harminckilencz éve, hogy a toscanai ág uralkodásának vége, hogy a florencai királyi palotába a piemonti bersaglierik bevonultak s hogy a Habsburg-háznak délre szakadt ága visszajött az ősök hazájába régi szuverenitásának megmaradt emlékével, a toscanai nagyhercegi ezimel. Ez alatt a négy évlized alatt Mária Antonia főhercegnő csöndes visszavonultságban élt, télen leginkább a Quarnero partján, Valoscában, nyáron a Salzkammergutban, közel Salzburghoz, ahol legidősebb fia állandóan tartózkodik. Nagy családi kör vette körül az ősz hercegnőt: fiai, a toscanai nagyherceg és Károly Szalvátor főherceg (a király vejének éveivel ezelőtt elhunyt apja), az uralkodóház legnépesebb családait mondhatták magukénak. Ezt az ágat, melyből Lajos Szalvátor is való (a harmadik fia, a tengereket járó műbarát herceg), a bécsi udvartól messze, a trónvesztett családok méla romantikája övezi. Orth János eltűnése csak fokozta ezt a romantikát és a családanának szomorú elvonultságát is. Mária Antonia az olasz anyanyelvű Habsburgoknak elvonultságukban az utolsó élő emlék volt, aki őket az elvesztett hazához fűzte. Kivüle most csak régi hű szolgák maradnak körülöttük és régi toscanai nemzetségek sarjai, kik híven eljönnek a legitim dinasztiahoz lovagi szolgálatra.

— A Gödöllői Erzsébet-szobor. A gödöllői Erzsébet-szobor-bizottság megalakult. Tiszteletbeli elnöke: Ferdinand toscanai nagyherceg, elnöke: Kapczy Vilmos főszolgabíró, alelnökei: Deininger Imre királyi tanácsos jószágigazgató és Pirkner Ernő erdőmester, a végrehajtóbizottság elnöke: Ripka Ferencz, jegyzők: Polyák Ambrus és Eberhardt Dénes, titkár: Brüll Lajos, pénztáros: Elefánty Béla, ellenőrök: Garán Dániel és dr. Pruzsinszky János. A bizottság 25 tagú választmányból és öttagú végrehajtó-bizottságból áll, mely azonnal hozzálát a gyűjtéshez, hogy diszes szobrot emelhessen megboldogult királynénknak Gödöllőn, az ő kedves magyar otthonában.

— A Hentzi-szobor Bécsben. Bécsi antiszemita-körökben nagy mozgalom indult meg az iránt, hogy a budai Hentzi-szobrot, ha a Szent-Györgytérről eltávolítják, Bécsbe vigyék és ott állítsák föl valamelyik köztéren. Az antiszemita lapok nagyon erőlködnek a hangulatsinálással s az antiszemita képviselők legközelebbi négyülést is fognak tartani ebben az ügyben. Ennek a gyűlésnek a meghívója, melyet a „Deutsches Volksblatt“ közöl, így szól:

„Hentzi osztrák tábornok emlékére emelt szobrot Budapestről elviszik. E hirre minden osztrák szíve megdobban, mert ez osztrák hő emlékének a méltó helye Bécsben van. Alulírottak meghívják azokat, akik együtt éreznek velünk, a Rosegger-féle sörházba november 11-ére, hogy a Hentzi-szobor Bécsbe hozatala érdekében megfelelő akciót indítsanak. Aláírva: Schlesinger József tanár, hírodalmi gyűlési képviselő, Veith Jakab, dr. Veszelsky Antal.“

Tegnap este Penzingben nagy négyülés volt, melyen Lueger beszélt a budai szoborról. Lueger beszédének végén a következőket mondta:

— Meg kell mutatnunk a magyaroknak, hogy vannak igazán osztrák érzelmi kormányok is. — Budán történt, ahol bátor katonák császárukért és hazájukért elesetek. Az ő emlékeztetükre állították föl a Hentzi-szobrot. Ezt a szobrot nem tűrik meg tovább Budán s azt mondanám: vigasztald magadat, Hentzi szelleme, vigasztaljátok magatokat, bátor bajtársainak szelleme, a zászlók újra fognak lengeni és a szobor vissza fog kerülni oda, ahol ti fölálodtatok véreketek és életeteket a császártól és a hazától.

A gyűlés frenetikus tapssal jutalmazta ezt a beszédet.

Ki hitte volna ezideig Budapesten, hogy a bécsi antiszemita ilyen kedves, előzékeny, rokonszónves emberek is tudnak lenni?

— Egy politikai affaire. A képviselőház mai zárt ülésében lezajlott viharos jelenetekből — mint az az országgyűlési tudósításunkból is kiténik — lovagias affaire keletkezett gróf Károlyi Sándor, a nemzeti párt tagja és Gajári Ödön, a szabadelvű párt tagja között. Az affaire-re gróf Károlyi Sándor egy nyilatkozata szolgáltatott alkalmat, ki Gajárinak azt mondogatta, hogy vele nem áll szóba. Erre Gajári azzal vágott vissza, hogy a politikai ellenfelek részéről tiszteletre csak az tarthat számot, aki értelmi erejével arra rászolgált. Gajárinak ezért a mondásáért még az ülés folyamán küldte el gróf Károlyi Sándor hozzá segédeit gróf Eszterházy Mihály és Ivánka Oszkár személyében. Gajári Ödön a maga részéről gróf Tisza Istvánt és Münnich Aurélt kérte fel segédekül. A segédek este nyolcz óraker találkoztak. Gróf Eszterházy Mihály helyett azonban gróf Batthyányi Elemér jelent meg gróf Károlyi Sándor megbízásában. A segédek a tárgyalást megkezdték, megállapodásra azonban — értesülésünk szerint — ma még nem jutottak. Hir szerint az ügy nem fog fegyveres elintézésel végződni.

— Amerikai hang a mávról. A legjelentékenyebb amerikai újságnak, a „New-York-Herald“-nak a mai postán érkezett száma terjedelmes és rendkívül elismerő hangú cikket hoz a magyar államvasutakról. Érdekes ennek a hosszú cikknek némely passzusát reprodukálni. Nagyjából ezeket mondja:

Az európai kontinensre utazgató amerikaiak reklámecélokra készült utcirások és egyéb megbízhatatlan könyvek nyomán azzal a naiv hittel érkeznek az ó-világba, hogy ott a nagy országokban, a nagyartatott Nyugaton, a kényes Franciaországban vagy a hatalmas Németországban találják a legjobbat, legkényelmesebb és legbiztosabb vasutakat. Pedig ez egy óriás tévedés, egy szándékosan terjesztett balhit. Mint vasutország első Európában a ritkán emlegetett, Keletnek csufolt Magyarország. Nemesak első; ezzel keveset mondottunk. Annyira fölülte át a többi Európának, hogy már csak Amerikával és Angliával lehet összehasonlítani. Egy hatalmas nagy embere volt Magyarországnak, akit ők még életében vasembernek neveztek, most pedig bronzba öntöttek s legközelebb leplezik le a szobrát. Baross Gábor volt ez, aki merész, de reális felvétel megteremtette az európai niveauat jóval felülmúló magyar államvasutakat. Gyors, biztos, kényelmes, olcsó utazás. Ez jellemzi a magyar vasutakat. De mindennek csak tervezője és alapvetője volt Baross Gábor. Az ő megkezdett nagy művét folytatta, bevégezte és tetézte a magyar államvasutak elnökgazgatója, Ludvig Gyula, akiről annyit mondhatunk (s itt az amerikai góg szólal meg), hogy nálunk is beválna vasutagazgatónak.

Mindenesetre nagy meglepetést fog kelteni mindenfelé ez a tengerentúlról jött meleg elismerés, melynek reprodukálásakor még azt a fizikai törvényt akarjuk mindenkinek eszébe juttatni, hogy a nagy távolság erősen kisebbít. Itt a közelben még több jót tapasztalunk a mávnál, mint amennyit onnan messziről meglátnak. Persze akad azért hiba, tévedés, javítani való is, amit mindenkor siettünk és sietni fogunk felemlíteni. De hogy a jó több, mutatja az amerikai elismerés is.

— Egy király regénye. Néhány héttel ezelőtt egy berlini lap révén a magyar újságokat is bejárta az a hír, hogy Larisch grófné, a boldogult királyné volt udvarhölgye, regényt írt a mayerlingi katasztrófáról s hogy ez a könyv nemsokára meg fog jelenni Berlinben. Feszült kíváncsisággal néztek sokan e könyv megjelenése elé és most, hogy meg is jelent; kiténik, hogy a regény nem Rudolf trónörököséről, hanem II. Lajos bajor királyról szól, ami mindenesetre jobb is. A fiatal, idealista és szép király eljegyzését írja le a szerző az alengoni hercegnővel, aki a párisi bazárégnél lelta halálát. A regény szerint a király egy szép és veszedelmesen nagyravagyó színész nő áldozata. Ez a színész nő, mint fölolvasszák, a hercegnő közelébe férközik, ellopja óralánczát, melyet a királytól kapott, és odaajándékozta egy lakájnak. Mikor a király meglátta a lánczot inasa mellényén, féltékeny kes-

dett lenni a hercegnő iránt és fölbontotta az eljegyzést. Szíve mélyen azonban megőrizte a hercegnő iránt érzett szeretetét. A színész, mikor már azt hitte, hogy intriguájával ezélt ért, igen keservesen csalódott, mert a király átlátott a szítán és eltaszította az ármánykodó leányt. Azután szerette volna, ha jövátetheti a hercegnővel szemben elkövetett hibáját, de már késő volt, mert a megsértett menyasszony fölvette az apáca-ruhát. Mi igaz a regényben, mi nem, azt mindenki tudja. A regény így is igen érdekes és finoman van megírva. Persze, valamivel kisebb szenzációt fog kelteni, mint ha Rudolf trónörököséről szólna.

— **Horvát Boldizsár és az ügyvédek.** A budapesti ügyvédi kamara Horvát Boldizsár elhunyt alkalmából a következő részvétiratot intézte a megboldogult hához, Horvát Jenő királyi táblai tanácselnökhez:

Méltóságos Úr!

Horvát Boldizsár, a magyar jogászság büszkesége, elköltözött az elők sorából. Nagy a méltóságod bánata, ki az elhunytban a jó apát vesztette el; e bánat azonban a miénk is, mert az elhunyt nagy férfi tagja volt egykoron karunknak, e kar kebelében kezdte meg közpályáját s majd midőn az ország igazságügyi kormányának éléről el távozott, habár rövid időre is, ismét visszatért az ügyvédi karba, melynek 1875. évi márczius 1-től augusztus 29-ig kamarailag bejegyzett tagja volt. Megmutatta e tényével, hogy a miniszteri széket minden előfeltétel nélkül fel lehet cserélni az ügyvédi tollal és szószékkel. Emelkedett szelleme azt a szabad pályát látta az ügyvédi hivatásban, mely méltó arra, hogy a legkiválóbb szellemek, a közpályán legmagasabb pozíciót elért férfiak foglaljanak helyet kebelében. Megmutatta ezen tényével, hogy mily magasra helyezte az ügyvédi hivatást, amelyen oly idealizmussal működött, amelynek fejlesztése eszményi törekvéseink egyik legfőbb célját képezte.

A budapesti ügyvédi kamara első sorban a nagy ügyvédet gyászolja Horvát Boldizsárban!

De az elhunyt férjében az új korszak egyik legnagyobb jogászatát vesztette el. Ő rakta le Magyarország modern igazságszolgáltatásának alapköveit. S tette ezt hátra, szembenézve az előítéletekkel, azokat leküzdve. Nagy és nehéz munkát végzett, melyben legfőbb fegyvere az idealokért való nemes lelkésedése volt. Nemzetét örök hála kötelezte.

Nagy az ügyvédi kar halála, mert az igazságügyi szabadelvű intézmények megalkotásánál új tért nyitott a magyar ügyvédség fejlődésének. Mi az ő hagyományait gondosan fogjuk őrizni s tanóríthatatlanul ragaszkodunk az ő szabadelvű eszméhez. Emléke itt fog élni köztünk és törekvésünk, hogy az az utódoknál is tovább éljen. Az ügyvédi kar mindenkor büszkeséggel fog hivatkozni Horvát Boldizsárra, a nagy ügyvédre, a nagy jogászra és államférfira.

Fogadja méltóságod őszinte igaz részvétünk nyilvánítását a nagy veszteség felett, amelyben méltóságodnak osztályos társai vagyunk.

Budapest, 1898. november 4.

A budapesti ügyvédi kamara:

Dr. Nagy Dezső s. k. Dr. Győry Elek s. k.
titkár. elnök.

— A párisi „cabinet noir”. Az utóbbi időben abból az alkalomból, hogy Esterházy őrnagynak egy, az ügyvédjéhez, Tezenáshoz, intézett táviratát elfogták, ismét szóba került a „cabinet noir” intézménye, amelyről a párisi társaságokban most sokat vitatkoznak.

Az intézmény helyisége Párisban a Rue de Grenelleben van, ahova minden gyanus táviratot és levelet beszovalgatnak. Itt a táviratokat és leveleket lefényképezik és a másolatokat a belügyminisztériumba, valamint a posta- és táviratállamtitkárához juttatják. A lefényképezett távirat vagy levél tartalmát aztán közlik az illető miniszterrel, akit az esetleg érdekelhet. Képzeltető, hogy ez az eljárás mennyire alkalmas az úgynevezett „hivatalos titok” megőrzésére.

Még a sifirozott táviratokat is elolvassa a „cabinet noir”, és Delcassé bizonyára nem volt az első, aki a Marchand által hozott intézett táviratok tartalmáról értesült. A Rue de Grenelle-beli urak már huszonnégy órával előbb informálva voltak, mint ahogy a táviratokat a címzett kézhez kapta.

A „Cabinet noir” tehát tényleg létezik, sőt épenséggel nem új intézmény Franciaországban. Már 1464-ben volt Párisban egy ilyenfajta hivatal, melyet XV. Lajos alatt reorganizáltak. Az intézmény fontartása ebben az időben évenként ötven ezer frankot emésztett föl. Négy hivatalnok volt, akik Dannel posta-intendáns vezetése alatt működtek.

1775-ben XVI. Lajos a „Cabinet noir” ellen rendeletet bocsátott ki, amelyben hangsúlyozta, hogy a polgárok levelezése a kormány előtt szent és sérthetetlen kell hogy legyen. Viszont Napoleon maga írja memoire-jaiban, hogy sohasem mulasztotta el miniszterei magánlevelezését kikémlelni. Az általa újjászervezett „Cabinet noir” évenként hatszázezer frankba került.

A „cabinet noir” elnevezés a restauráció korából ered. A második császárság alatt tulajdonképpen fölöslegessé vált ez az intézmény, mert a semmitlenség egy 1855. évi döntvénye megadta a rendőrfőnöknek és a prefektusnak a jogot, hogy a postahivataloktól az általuk gyanusnak talált levelek kiszolgáltatását követelhessek.

Manapság Párisban ép oly kevéssé tartják tiszteletben a levéltitok szentségét, mint régen s a „cabinet noir” ép oly jól működik, mint azelőtt.

— **Fackh Károly temetése.** Nagy részvét kísérette ma utolsó útjára a vasárnap reggel elhunyt Fackh Károly lovag miniszteri tanácsost. Közvetlenül a temetés előtt érkezett meg József Ferdinánd főherceg meleghangú részvétlívára, akivel az elhunyt fia együtt katonáskodott. Koszorukat tettek a ravatalra a családtagokon kívül: a Fackh-Poeltenberg család, a báró Fleischhacker család, a báró Fiáth-család, Asbóth Jenő, gróf Szapáry Iván, gróf Dessenwilly, Szalay Ödön és Lánzy Leo országgyűlési képviselők, Asbas Leo, gróf Pejacsovich Gábor, Polyák Béla, Bornemisza Boldizsár, Jachott Augusztn, gróf Maistre Edgard, a báró Pletzger család, a magyar vasutak igazgatója, a dunántúli helyiérdekű vasut igazgatósága és még mások. A jelen voltak soraiiban ott voltak: Gromon Dezső államtitkár, Hieronimy Károly, Falk Miksa, Lánzy Leo, Szalay Ödön, Tolnay Lajos, báró Fiáth Miklós országgyűlési képviselők, Ludvigh Gyula államvasuti elnökgazgató, gróf Szapáry Iván, gróf Maistre Edgard, a kereskedelmi minisztérium főtisztviselői kara testületileg, sok egyesület zászló alatt jött el. Három órakor kezdődött a gyászszertartás, amelyet Stieber Vincze terevárosi apátplébános végzett fényes segédlettel. Beszentelés után hatogatu diszkocsin a budai katonai temetőbe vitték az elhunytat, ahol családi sírboltjában helyezték örök nyugalomra.

— **Egy főjegyző kalandja.** Szabó Gyula, tiszvárnagyonyi főjegyző, a napokban a szőlőjéből kocsin ment hazafelé. Utközben fuvarosával valamiért összeszóvalkozott és leszállott a kocsirol. A kocsi erre nagy haragra lobbant és vasvillájával összeszóvalkálta a főjegyzőt, aztán nyugodtan elhajtott. A főjegyzőt csak másnap reggel találták meg vérében fetorgva s így vitték lakására. A vasvillázó fuvaros ellen a vizsgálat folyik.

— **Alagut a Quirinál alatt.** Olasz lapok jelentik, hogy a kamara legutóbbi ülésén egy, a Quirinál alatti építendő alagut létesítését határozta el. Az alagut háromszáznegyven méter hosszú és tizenhat méter szélesre épül. Lesz benne villamos vasut, kocsiut és két gyalogjáró. Az alagut építési költségei körülbelül egy millió lírát tesznek ki s az állam és Róma város közösen fedezik.

— **Körözött szerzetes.** A pozsony-szentgyörgyi piarista-rendházból a múlt hónap végén minden szó nélkül eltávozott Sebes János negyvenéves tanár. Távozása után néhány napig a szomszédos községekben barangolt s akik beszéltek vele, az elmeháborodottság jeleit tapasztalták rajta. Azóta nyoma veszett. Most a szentgyörgyi rendőrség országszerte körözeti.

— **A fufangos orsovalak.** Orsováról jelentik lapunknak: Orsován a heti piacra az élelmi szerekek anyira megdrágultak s egyes élelmi cikkek ára a kereskedelemben is úgy felszökött, hogy a lakosság mind nagyobb mértékben kezdi igénybe venni a határszéli forgalomban biztosított vámkezelvényeket. Szerbiából például négy kilogramm húst vámentesen szabad áthozni és mivel ott a hús sokkal olcsóbb, nagyon sokan élnek ezzel a

szabadsággal. Még előnyösebb körülmények közt lehet jó és olcsó lisztre szert tenni. Romániából ugyanis tíz kilogramm lisztet személyenkint lehet hozni vám nélkül s mivel a román liszt sokkal jobb és hét krajczárral olcsóbb, ezt a körülményt is ugyancsak kihasználják. Baromfit, zöldséget, sajtot, vaját, szintén Verciorováról hoznak s a verciorovai hetipiacra tulnyomóan orsovai közönség szerzi be szükségleteit, míg az orsovai piac, melyet az elővétel már-már teljesen tönkre tett, mintha ki volna halva.

— **Halálozás.** A budapesti kereskedővilág egyik általánosan tisztelt nesztora hunyta le ma fáradt szeméit. Kilencvenegy esztendő élt Sauer József s ebből a nagy időből egyetlen percet se tékozott el úgy, hogy vagy munkával jövedelmet, vagy nemes emberbaráti cselekedetekkel tiszteletet és közbecsülést ne szerzett volna. Negyven esztendeig volt előkelő kereskedő Budapesten s e negyvenéves munkássággal nagy vagyont szerzett. S ebben a nagy vagyonban nincsen egyetlen fillér se, amelyet valaha felpanaszoltak volna, egy hatos se, amelyet meg nem érdemelt és nincsen egy forint, amelyből a szegényeknek, nyomorultaknak ne juttatott volna osztalékot. Holnap délelőtt tíz órakor viszik az ősz patriárkát örök nyugalomra. Száznál több családtag kíséri majd utolsó útjára (Gyászolják a Beimel, Herz, Berger és Györgyei-családok) és ezerföld száll áldás utána azoktól, akikkel hosszú élete során jót tett.

— **Öngyilkos vállalkozó.** Lőcei tudósítónk táviratozza: Kornhauser Illés szepesbélai vállalkozó ma öngyilkosságot követett el. Lakásán felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Tette okául anyagi zavarokat emlegetnek.

— **Megégett az anyja sírján.** Csak most kapunk hírt Oraviczáról egy tragikus szerencsétlenségről, mely halottak napján történt az ottani temetőben. Egy kilenc esztendő kis árvaleány, Kumher Tóni, szöghaju szép gyermek, kiment a temetőbe, hogy imádkozzék tavaly elhunyt édes anyja sírján. Elsőben egy kis virágot szórt a drága sírdombra, majd meggyújtotta a kis lámpásokat s letérdelve imádkozni kezdett. Ekkor ruhácskájának szegélye valahogy odaért a lámpákhoz s tüzet fogott, úgy, hogy a szerencsétlen gyermek pár pillanat alatt égőfáklyához hasonlított. Volt ugyan segítség a közelben, de mire az égő ruhát le tudták fejteni a testéről, akkorra borzasztó égési sebeket szenvedett s tegnap reggel iszonyu kínok közt meghalt. Az atya majd megőrült fájdalomában.

— **Meggyilkolt perjel.** Egy gonosztett tartja most igazatosságban Marseilleit, — egy gonosztett, amely egy olasz munkás követett el egy előkelő egyházi személyen. Mint Marseilleből táviratozzák, Gantheyt, az ottani Benedek-rendi zárda perjelét egy Antonii nevű olasz munkás tárrel leszurta. Az öreg szerzetes, akit egészen váratlanul, hátulról ért a gyilkos dőfés, rögtön meghalt. A gyilkost elfogták. Kihallgatásakor kitűnt, hogy két hét óta volt Marseilleben, ahova minden cél nélkül jött. A városban nagyon föl vannak háborodva az olaszok ellen, akik az utóbbi időben sorra követnek el gyilkos merényleteket Európa különböző országaiban.

— **Közfőgök.** Dr. Vadas József, budapesti felső kereskedelmi iskolai tanár eljegyezte Bélyeky Irmát, Bélyeky Albert bot-paládi evangélikus református lelkész leányát. — Dr. Szenes Zsigmond rendelő orvos Budapesten eljegyezte Kroó Mariska kisasszonyt, özvegy Kroó-Beinischné leányát Munkácsan.

— **Művészsors — Hollandiában.** A „De Amsterdammer” című németalföldi hetilapban Dake tanár keservesen panaszkodik, hogy a festőművészet klasszikus hazájában, Hollandiában, igen sok az olyan nagytehetségű fiatal festő, akinek ugyancsak sanyaru sors jutott osztályrészül. Több száz festőnek nincs mit ennie, és az éhségből eredő tifusz-megbetegedés épenséggel nem tartozik közöttük a ritkaságok közé. A németalföldi művészek csapatokban vándorolnak ki Londonba és Amerikába, ahol foglalkozást és kenyeret találnak. Pedig Hollandia egyik leggazdagabb ország a földkereken. Azonban az illusztrált lapoknak, amelyek

ezeket a fiatal művészeket foglalkoztathatnák, maguknak is küzdeniök kell, hogy fontartsák magukat, a műtárlatokon kiállított képek nem kelnek el, a művészeti alapítványok vajmi ritkák, és a közönséget nem díszítik művészi kivitelei képekkel. Ezek az okai a németalföldi festők sanjaru sorsának.

— **A somali kereskedelmi miniszter.** Somali és Danarie afrikai országok végzett kereskedelmi minisztere látogatta meg ma estefelé szerkesztőségünket. Ezelőtt néhány hónappal még egy budapesti áruház diszponense volt, most azonban már miniszterviselt férfit, Inger Solimán hódításra kiszemelt látatlan birodalmából. Hirsch Istvánnak hírvak Budapestben és nagyon rokonszenves külsejű, vállas, erőteljes, bátor nézésű fiatalember. Djiboutiban hagyta el uralkodóját, lemondván az odaig való hányatás közben neki följajánlott kereskedelmi tárczáról és sietett haza, mert itt mégis jobb világ van, mint Afrikában, különösen ha a miniszter ur eszászárjának sincs mit emnie. Nálunk hagyta a naplóját, mely a Somali és Danakrie országokba tervezett expediciójában való élményeiről beszél. Érdekes följegyzések és az egész vér nélkül való hadjárat történetét elmesélik. Inger Solimán januárban Budapestben ismerkedett meg, amikor ez a negyven személyre való konyhai föl-szerelést vásárolta náluk az áruházban. Az expedició, amelynek negyven, részben osztrák, részben magyar származású, ugyszólván egytől-egyig katonaviselt tagja volt, Fiumében gyülekezett, innen indult június huszonkilencedikén külön bérelt hajón Afrikába. A következő napon az emir valamennyiökét maga köré gyűjtötte s azt mondta nekik, hogy ettől a perctől fogva mindnyájan egy szent cél szolgálatába szegődött katonák. Azután kinevezte a tisztikart. Persze közlegény alig maradt. Az egész expedició tábornok, ezredes, őrnagy és kapitány volt. A kapitány urak azonban épen úgy állottak őrt éjjelnappal a ládák, fegyverek mellett, mint például a honvédek a ruharaktárnál. Ámbar itt van kitől mit félni, a hajón ellenben alig volt. Suezben egy sereg arab csatlakozott az expedicióhoz, ez is csak a tisztai létszámot szaporította. Szóval rang volt elég, már az uniformist is ki osztották, zászló is volt: fekete selyembrokat, — pénz azonban nagyon kevés akadt. Fizetésről, zsoldról szó sem volt. Ivóvizet is csak különös kitüntetésképen kaptak. Dorgaritanál kikötöttek. Itt kellett volna egy sereg arabnak rájuk várakozni, de míg Inger Solimán Budapestben járt, az angolok az egész várost fölegették és az arabokat szétverték. Két halászbárkán néhány benszülőtt az expedicióhoz csatlakozott, ezek azonban Colongaritanál megszöktek és elarulták Inger Solimánt az angoloknak. Jött is nagy sebbel-lobbal az angol alkormányzó rögton, Inger Solimán azonban kibeszélte magát, elhitette, hogy tudományos kutatások végett jött. Adeuben a kalandos társaság orvosa, dr. Mór Emil, osztrák orvos, továbbá Hell Lajos és Alter Herbert megszöktek, alig ment el a hajó Adenből Djibuti felé, az osztrák-magyar konzulátus tudtával egy angol cirkáló hajó indult az expedició elfogására. Nagy vihar volt, az angol hajó eltévedt s az expedició járómű helyett rá-lött egy idegen hajóra. Mire a vihar elült és megreggeledett, Inger Solimánék francia kikötőben voltak. Djibutiba érkezve, a társaság egyik tagja följelentette az expedició terveit, a fegyvereket elszedték és akinek módjában volt, otthagya Inger Solimánt.

Hirsch István tegnapelött érkezett Budapestre, s itt első utja magyar kollegájához vitte, aki különben annyira van tőle, mint Somali Budapesttől. A kereskedelmi miniszter megígérte, hogy az ott maradt magyarokért hajót küldet s a közös külügyi kormány már utasította is az osztrák Lloyd társaságot, hogy hozza haza az Inger expedíciójának hajótöröttjeit.

— **Megszökött lovag.** Lembergől táviratozák a következőket: Korizynsky Konstantin lovag, akinek ügyében legközelebb ítélt volna az esküdt-szék, a staniszlau-i hőrtőnőr leányának segítségével megszökött Romániába. A fiatal tizenhét éves

leány adott a lovagnak ruhát, hamis szakált, elkísérte Hadikfalvára és miután látta, hogy a szökevény biztonságban van, visszautazott Lemberg felé. Czernovitzban a személyvonaton elfogták.

— **Egy szakács merénylete.** Fischer Sándor, a Kinizsi-vontatógőzös parancsnoka ellen, mint mohácsi tudósítónk táviratozza, a hajó elcsapott szakácsa, Musza Mátyás, merényletet követett el. Amikor a hajó Mohácson kikötött és Fischer a partra lépett, Musza torkon ragadta a parancsnokot és késével több szurást ejtett a hátkarja alá. A sebek mindegyike életveszélyes. Fischer most hét napja tette ki Budapestben a hajóról a szakácsot illetlen magaviselete miatt.

— **Valódi Jaeger** tanár-féle normál-alsóruhát (Benger gyártmánya) kötött és szövött gyapjú-árakat ajánl **Heyek Adolf** Szervita-tér „a vadásznehéz”.

Napirend.

Naptár: Szerda, november 9. — Római katolikus: Tivadar vt. — Protestáns: Tivadar. — Görög-orosz: (október 23.) Nesztor vt. — Zsidó: Marchesbrán 24. — Nap két 6 óra 41 perczkor reggel, nyugszik: délután 4 óra 14 perczkor. — Hold két: éjjel 1 óra 16 perczkor, nyugszik délután 1 óra 40 perczkor.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. **Nemzeti muzeum:** Képtára, nyitva délelőtt 9—1-ig. Többi tárai, köztük a *neprijni osatly* is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődij mellett tekintethők meg.

A mezőgazdasági muzeum a városligeti Széchenyi-szigeten nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 3—5-ig. A *Hódoló díszfelvonulás*, Eisenhut Ferencz órási körképe Városliget, Andrassy-ut végén, látható reggel 9-től este 5 $\frac{1}{2}$ óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekek 30 krajczár.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Uj műremek Budapestben.** Mióta a képzőművészet iránt nálunk is nagyobbodik az érdeklődés, művészeti intézeteink is fölserkentek régi télenységükből. Az országos képtárban, hol ilyesmire ugyancsak nem voltunk hozzászokva, a változások egész sora lép meg a szemlélőt. A Sebastiano del Piombo után, melyet a sikerült restauráció valóságos képtári gyöngyvé tett, lassankint megjelennek a Pulszky-féle vásárlások egyéb értékesebb darabjai is. A képtár első terme először is új, nagyon sikerült elrendezésével lép meg kellemesen; ezenfelül néhány új kép értékben is gyarapította. Legkiválóbb ezek között Filippino Lippi gyönyörű kis Madonnája. A quattrocentisták között Sandro Botticelli után ez az a mester, akinek a mélabus poézissel eltelt képei legközelebb állanak a modern érzéshez. Nyereség még képtárunkra az új Ghirlandajo és az új Sodoma is. Az új németalföldiek között néhány nagyon értékes arcképen kívül különösen szembeötlik az új Van Goyen, mely nagy alakjaival ritkaságszámba mehet. A nyereség mellett a képtárnak vesztesége is van: a kéréllhetetlen kritika megkövetelte a maga áldozatait. Levették az ugynevezett Leonardo da Vinciről és Rafael-ról ezeket a hangzatos neveket; és a megfélemlő, de szerényebb Boltraffiot és R. Ghirlandajot tették helyükbe. Sic transit gloria mundi!

* **Struensee.** Régi, sokszor megírt thémákat dolgoznak fel ujabbban a franczia írók s a már elavultnak gondolt tárgy új kontosében újabb diadalt arat. Catulle Mendés poétikus „Médée”-ja csak két héttel ezelőtt került nagy sikerrel színré a párisi Renaissance-színházban, tegnap pedig a Comédie-Francaise mutatta be a közönség rendkívüli tetszése közt Paul Meurice versesdrámáját, „Struensee”-t. A hatalmas dán minisztert, akinek véres történetét többek közt Beer, Laube, nálunk Szilgetyi Ede dolgozta fel szindarabnak, Meurice-nek erősen romantikus drámája ideális hősnek jüneti fel, ki saját hibáján kívül a király és a nemeselek bosszujának esik áldozatul. Az ideál, az igazság fizikailag elbukik ugyan a darabban, de erkölcsileg győzedelmeskedik. Ezt mondja Struensee megölésekor ellenfele, Rantzau gróf:

— Struensee meghalt, de a legyőzött én vagyok.

A darabot, amelyet a Comédie művészei kitünően adtak elő, a közönség élénk tetszéssel fogadta.

* **A Burgszínház és a főváros.** A jözséfvárosi jótékony négyesület a Vigadóban december 22-én és 23-án színelőadást akart rendezni a bécsi Burgszínház tagjaival. A tanács mai ülésén az előadás megtartását nem engedte meg, mert nem akarja, hogy a Vigadóban német színelőadásokat tartsanak.

* **A vörös sapka.** A Népszínház igazgatósága a jövő héten Vidor Pál rég nem adott jó népszínművét, „A vörös sapka”-t, fogja feleleveníteni. A darab majdnem egészen új szereposztással kerül színré.

* **Vig Opera.** Bartók Lajos, Silberstein Adolf és Bass Gyula tudvalevőleg engedélyt kértek Vig Opera nyitására. A közoktatási bizottság a kérelmet érdemben nem tárgyalta, hanem felhívta a vállalkozókat, jelentsék be a pontos helyet, hogy hova akarják építeni a Vig Operát. A bizottság elvileg azonban kijelentette, hogy a Városligetben s a Városliget határára 1900-ig, ameddig Feld Zsigmond szerződése tart, új színház nyitására engedelmel nem ad. A vállalkozók ma bejelentették, hogy a Vig Operát a Hungaria-ut, Hermina-ut és az Erzsébet királyné-ut által határolt telken akarják építeni.

* **Az első filharmoniai hangverseny.** Holnap, szerdán lesz az első filharmoniai hangverseny Erkel Sándor vezetése alatt, Schmedes Erik császári és királyi udvari operaénekes közreműködésével. A filharmonikusok most arra kérték a fővárost, hogy a Vigadó fűtőberendezését alakítsa át, az ajtókat szélfogó-függönyökkel lássa el, mert az ajtókkal szomban lévő székeket senki sem bírli ki a nagy léghuzam miatt. A mérnöki hivatal ma azt javasolja, hogy a fűtőberendezést sürgősen alakítsák át, a szélfogó-függönyöket azonban tűzbiztonsági szempontból nem akarja alkalmazni.

* **Vendégszereplés a Népszínházban.** A Népszínházban holnap Strauss operettejé, a „Czigánybáró” kerül színré Hegyi Arankával a fő női szerepben, mely alkalommal Novák Dezső, az elberfeldi Operaház tenoristája fog Barinkay szerepében vendégszereplni.

FŐVÁROS.

(Kasics és Polónyi.) Polónyi szereti Kasicsot, Kasics szereti Polónyit, ez természetes. Polónyi és Kasics nem szeretik Bánffyot, ez is természetes. Bánffy a főváros meg akarja választani díszpolgárnak s a holnapi közgyűlésen kerül napirendre az indítvány. Hogy a választás egyhangú legyen, az volna a természetes. Mert azt még a Sartoryak is tudják, hogy holmi kollációk keresztülvitele egy szavazat többséggel is elég édes, de a tisztességadásnak egésznek kellene lennie. Igen ám, de ezt nem akarja Polónyi. Nem, azért se lesz egyhangú a díszpolgárság. Csakhogy Polónyi el van foglalva a Házban, ahol obstruál. Mindegy, itt van Kasics kit az a szent alapelv vezet: „Rugj, harapj és kellemetlenkedj, míg eleven vagy, ugy is olyan rövid az élet, ki tudja meddig harapatsz.” És Kasics unja magát. És Kasicsot szereti Polónyi. És Polónyi jószívű ember. Csinál hát mulatságból egy obstrukciót a városnál, amit az ő derék viczéje a látható nagy minta szerint vésszen. Szóval, holnaptól kezdve — mint hírlik — két obstrukciónk lesz a szabadszólás két templomában, az országházban és a városházán. Legalább majd összehasonlíthatjuk — hogy hol csinálják finomabban.

(A városi biztosító intézet.) A tanács ma tárgyalta a külön városi tűzkárbiztosító intézet terveit. Ezek szerint azok a telek-tulajdonosok, akik nem a városnál biztosítják ingatlanukat egy tízed százalékot, a tűzkárbiztosító intézetek pedig bruttó jövedelmökből öt százalékot volnának kötelesek a városi biztosító intézetnek fizetni. A tanács ezt a tervezetet ma elfogadta.

(A ki nem utalt fizetések.) A székesfőváros polgári és felsőbb iskoláihoz beosztott ideiglenes tanárok fizetése és pótléka még most sincs kiutal-

ványozva, noha a tanítást már harmadfél hónap óta teljesítik az iskolákban. A tanárok most a polgármesterhez fordulnak azzal a kéréssel, hogy tekintettel a házbernegyedre, fizetésüket mielőbb utalványoztassa ki.

Iskolás gyerekek veszedelme.

A polgármester ma a vörheny és a kanyaró miatt a főváros pesti oldalának négy kerületében két hétre bezáratta a kisdudókat és az elemi iskolákat. Hogy mert vált ezzel az intézkedéssel addig, míg a kanyarós betegek száma ezernyolcz száz hatvan négyre, a vörhenyeseké pedig háromszáznyolczvan hatra emelkedett, ki tudná megmondani? Annyi bizonyos, hogy a tisztí főorvosi hivatal az iskolák bezárását már régi idő óta sürgette. Azt is bajos a város házán kívül foglalatostkodó polgári fejjel elgondolni, hogy a Terézvárosban, az Erzsébet-, a József- és a Ferenczvárosban kívül miért ne volna czélszerű ez a rendelkezés. Miért kell a Lipótvárosnak és a Belvárosnak berármia, míg a veszedelmes járvány ott is meglepi az apróságot?

Erre bizony nem tudunk felelni. Mert ha felelni tudnánk rá, még polgármesterek is lehetnénk Budapesten.

Mert amit mondott, azt csak nem veszi komolyan a polgármester uron kívül senki, hogy „fontos pedagógiai érdekek” késleltették a tisztí főorvos javaslatának elfogadásában. Hisz a népiskolákban ugyis azon törik a tanítók a fejöket, hogy miképen huzzák ki a tananyaggal a tíz hónapot és az ezredévi ünnepek idején mindössze nyolcz hónap volt a tanév és azok a fontos pedagógiai érdekek, amelyek miatt most szabadon grasszál a járvány, az ünnepek miatt éppenséggel nem szenvedtek csorbát.

Csak egy értelmezést képzelhet el az ember. Azt, ha „fontos pedagógiai érdek”-nek nevezzük az apróság számának alkalmas módon való alapos csökkentését. De ezt csak nem tehetjük fel senkiről.

Egyik munkatársunk ma két kiváló gyermekorvossal beszélt erről az eminens fontoságu veszedelemtől, hogy megtudja a véleményöket. A két érdekes interview a következő:

Dr. Demjanovics Emil.

A mostani járvány — így mondotta tudósainknak — sokkal enyhébb, mint amint három évvel ezelőtt volt. A számadatok ugyan jóval nagyobbak, mert akkor sokkal kevesebb volt a beteg, de a halálások, a súlyos természetű komplikációk most sokkal kisebb arányban fordulnak elő, mint akkor. A Józsefvárosban, a veszélyeztetett kerületek legnagyobbikában, pláne már mintha csökkenne is a veszedelem, legalább két hét óta nem emelkedett a napi átlag. Hogy mégis a főváros területén naponkint tíz-tizenkét vörhenyeset lép föl, az egyszerre elvesztí feltűnő voltát, ha szembeállítjuk a főváros lakosságának számával, amely innen-onnan hatszázezerre rug. Szerencse még a szerencsétlenségben, hogy nem a vörheny van tulsúlyban, hanem a kanyaró, amely, bár a betegedések száma óriási módon emelkedik, mégis a halálások arányának csekély volta miatt elég kedvezőnek mondható. Másképen állunk azonban a vörhenyvel, amely ellen ugyszólván nincs orvoslás és következményei kiszámíthatatlanok. A vörheny veszedelmes voltát óriási mértékben fokozza az is, hogy a legragadósabb járványok közé tartozik. Az orvosok már szinte várták ezt a járványt, mert megmagyarázhatatlan ugyan, de tapasztalt tény, hogy a számarhurut-járványt rendszeren kanyaró-járvány követi. A nyár folyamán, daczára a szünidőnek, sok számarhurutos beteg gyermek volt; bár járványról akkor rész sem lehetett, mivel a gyermekek legnagyobb része falun időzött s így a megbetegedések száma túlmagásra rugott. Nyugodt lelkiismerettel állíthatja, hogy bár nagyon tömeges a megbetegedés és jóformán alig van család, amelyben beteg nincs, a kanyarósok aránylag nagyon könnyen állják ki a bajt és a halálzási perzent a minimális.

A járványok ellen, ha már beköszöntöttek, csak úgy óvakodhatunk, ha a tömeges együttlétet megakadályozzuk. Az óvodák és elemi iskolák legjobban terjesztik a ragályt, ennél fogva a tisztí főorvosnak már hetekkel ezelőtt tett propecczióját azonnal el kellett volna fogadnia és az összes óvodákat és elemi iskolákat legalább három hétre bezáratni. Ez még most sem késő, mert tapasztalat szerint, a járvány végén történt megbetegedések, három évvel ezelőtt is, rendszerint súlyosabb természetűek voltak.

Dr. Kövér Kálmán.

A kanyarót, bár nagy dimenziókat öltött, nem tartja valami aggasztónak. Komplikáció, például difteritisz, még alig fordult elő és erre az esetre is van már hathatós szer, a difteritisz-szérum.

Sokkal nyugtalanítóbb volna, ha a vörheny venné föl a veszedelmesebb arányokat. Ennek a bajnak néha az egész életre tartó következményei vannak. Némelyiknek megromlik dobhartája és soha ki nem gyógyíthatják a fülfolyásból. Nem ritka a vesegyuladás sem, amelyből azután vizebetegség is keletkezik.

Ezért a főfigyelmet az óvintézkedéseken a vörhenyre kell fordítanunk, ennek terjedését kell a hatóságnak, ha másképen nem lehet, az összes elemi- és középiskolák bezárása árán is megakadályoznia.

A kanyaró lefolyása két hét, a vörhenyé hat, az inkább az egészen zsenge korukat keresi, emez a fejlettebbeket is megtámadja s nem ritka eset, hogy tizenhét-tizennyolcz éves fiatal leány vagy fiu kapja meg a veszedelmes bajt négyöt éves testvérétől.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Othello Kispesten. Azzal a hírrel szölitotta ki egy napon, ugy estefelé, Fekete Mihályné a szomszédját, Farkas Józsefet, hogy siessen az asszonyhoz, mert kutya van a kertben. A munkás lecsapta a szerszámait és szaladt haza. A szomszédasszony nem hiába küldötte haza, ott találta a feleségénél Mathenyi Ferenczet, a munkaadóját. Dühében követ ragadott Farkas József és megütötte vele keményen a csábitót, aki futva elmenekült. A kabátja ott maradt a munkás kezei közt, aki azt darabokra tépte. Az ütlegekért, meg az összeszakított kabátjért Mathenyi feljelentette Farkast, akit a pestvidéki törvényszék ma felelősségre is vont. A megcsalt férj sirva panaszkolta el az elnöknek, milyen csufot ejtett rajta Mathenyi.

— Nem tudtam én sehogy sem elgondolni, miért adott ő nekem kétszáz forintot kölcsön. Olyan vak voltam, hogy még örültem is a barátságának.

Azt nem tagadta Farkas, hogy megverte Mathenyit. Ezért aztán a törvényszék, tekintetbe véve az enyhítö körülményeket, nyolcz napi fogházra ítélte.

— Nem igazság ez, kérem. Mathenyit kellene bezárni, nem engem. Hiszen megcsalt.

— Felebbezhet, mondotta az elnök a panaszkodó vádlottnak.

— Igenis, felebbezek, jelentette be Farkas és kiballagott a tárgyaló teremből. Gondolkozott valamin, alighanem igaza volt.

— Kodályos hivatal. Az eperjesi törvényszék Dvorcsák Antal szvidniki szolgabírói irnokot folytatolagos hivatali sikkasztás és okirathamisítás miatt másfél évi börtönre ítélte el. Enyhítö körülményül tekintetbe vették a lányhalelőrzést, mely alatt a vádlott állott. Az ügyész az ítélet ellen fölebbezett.

— Az erzsébetfalvi rablógylkos meghalt Borzalmas módon gyilkoltak volt meg egy öreg házaspárt Erzsébetfalván. Adelmannékat baltacsapásokkal ölték meg a lakásukra tört rablók, akik aztán összeszedve minden értékes holmit, a butorokat lelocsolták petrolummal és meggyújtották. Wella Menyhértre, Varga Györgynére és Dobos Ferencz-nére esett a gyanu. Mindhármán be is kerültek a vizsgálati fogságba. Valamennyien tagadták a viz-

gálat folyamán a terhükre rótt cselekményt és mindegyik a másikra akarta háritani a főbenjáró bünt. Tizenhetedikére van kitűzve a tárgyalás, de ezen csak a vádlott asszonyok lesznek jelen, mert Wella Menyhért ma meghalt a vizsgálati fogságban.

— Sajtópör a kurtán. A budapesti törvényszék mint sajtóbírószág az esküdtszék marasztaló verdiktje alapján nyolcz napi fogházra és ötven forint pénzbüntetésre ítélte Braun Sándort, a „Budapesti Napló” felelős szerkesztőjét. „A szentesi doktor” czim alatt lapjában közölt cikkért. Braun Sándor semmisségi panaszt jelentett volt be, melyet a királyi kuria Sebestyén Mihály kuriai bíró előadása mellett ma délelőtti ülésében elvetett.

— A tékozló fiu. Míg a méltóságos mama Karlsbadban fürdőzött, addig a fiacskája, B. H. egyetemi hallgató, ugyancsak vigan élt. Az éjszakákat mulatóhelyeken töltötte barátaival és bőségesen pazarolta a pénzt, amelyhez ugy jutott, hogy odahaza feltört egy szekrényt és kivett belőle értékpapirokat. 8000 forintért értékesítette a lopott papirokat és a kapott pénzt barátai társaságában elmulatta. Mikor a méltóságos mama hazajött a fürdőből és megtudta fiacskája viselt dolgait, feljelentést tett ellene. A büntető törvényszék mai vengtárgyalásán azonban mást gondolt és visszavonta panaszát. A tékozló fiu így megmenekült a büntetéstől.

SPORT.

+ Országos tornaverseny. A pozsonyi tornaegyesület az országos tornaszövetség felhívására elhatározta, hogy a jövő évben a pünkösdi ünnepek alatt országos tornaversenyt rendez. Az egyesületet a város törvényhatósága is támogatja s mindent elkövet, hogy az egész országból jövő vendégek méltó fogadtatásra találjanak.

+ Ritka vadász-zsákmány. Temesvárról írják lapunknak: gróf Károlyi Lajos, az egykori londoni nagykövetnek, néhai gróf Károlyi Lajosnak a fia, a napokban Murányi Manasz Erzsébet urnó murányi birtokán vendége volt dr. Manasz Györgynek, akivel együtt vadászott. Első sorban darura ment a vadászat, amely Magyarországon mind ritkábban található, Murány környékén azonban még mindig nagy számban van. A kétnapi vadászat kitűnő sikerrel végződött, amennyiben hat darab pompás nagy darumadár esett zsákmányul. Gróf Károlyi ma utazott vissza Budapestre.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A király Chudovszky József iglói járásbírószági albirót a trencsényi és Kinaszevich Béla alibunári járásbírószági albirót a fehértompomi törvényszékhez bírákká, Stépán László szobráncezi járásbírószági albirót a királyhelmecezi járásbírószághoz járásbíróvá, Illés László aradi törvényszéki aljegyzőt a miskolci törvényszékhez, Gaál István gyulai járásbírószági aljegyzőt a ráczkevei és dr. Guthy Tódor kaposvári törvényszéki aljegyzőt a buzási járásbírószághoz albirákká, az igazságügy miniszter Scheffer Frigyes pozsonyi törvényszéki joggyakornokot a pozsonyi és Hangel Károly kalocsai járásbírószági joggyakornokot a kalocsai törvényszékhez aljegyzökké, Vas Ödön nagykörsi járásbírószági telegkönyvvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába telegkönyvvezetővé, Pongrácz Olivér teregovai járásbírószági segédtellegkönyvvezetőt a bozovici járásbírószághoz telegkönyvvezetővé, Turi Lajos szegedi törvényszéki irnokot az ujvidéki törvényszékhez segédtellegkönyvvezetővé nevezte ki.

Magyar név. Schwingenschlögel József nyergesújfalusi római katolikus segédtellegkönyvvezető, Brüll Simon szombathelyi illetőségű ugyanottani lakos Balogra, Weisz Lipót békés-csabai illetőségű ugyanottani lakos Fehérre, kiskörsu Teitelbaum József kis-szebeui illetőségű ugyanottani lakos Törzsre, Serke István laki illetőségű debreczeni cipészemester Kereskenyire, Bolecsk Dávid m. kir. csendör Betlenfalvira, Szörádi János m. kir. csendör Szentiványira, dr. Berger Lövy járásorvos ceikszeredai lakos Harmatra, kiskörsu Schlesinger Ferencz gyöngyösi illetőségű kalocsai lakos Szabóra, Klein Gyula miskolci lakos Korekesre, Spitzer Adolf vidósfai illetőségű budapesti lakos Székelyre, Schwartz Mór somoskeszi illetőségű budapesti lakos Deákra, Schustek Dávid budapesti illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskörsu fia István Salgóra, Hirschl Adolf szödi illetőségű ugyanottani lakos Hirémyre változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. (Budapesti Közlöny 257. sz.) Számgyakornoki állásra a nagybecskereki pénzügyigazgatóságnál, adóhivatali gyakornoki állásra a csongrádi királyi adóhivatalnál, irnoki állásra a budapesti törvényszéknél, adótitási állásra a csaczi királyi adóhivatalnál van pályázat kihirdetve.

NYILT-TÉR.

Bécsi Chic Blouse-ok
 pongyolák, ajszoknyák és gyermek ruhák saját készítmény a legnagyobb választékban és minden árhoz.

Stieglitz és Unger áruházában

Budapest, IV., Váci-utca 23.

Gyár: Bécsben, I., Teinfaltstrasse 3. sz.

Az ép most megjelent és képes árjegyzék, mely az idény újdonságait tartalmazza, bárkinek ingyen és bérmentve küldetik.

Óz. Sauer József szül. **Burger** Julie egy saját, mint gyermekei, unokái, dédunokái és a gyászoló családbeli rokonok nevében fájó szívvel tudatja felejtetlenné férjének

Sauer József

urnak

munkás élete 91-ik, boldog házasságának 65 ik évében, e hó 8-án hosszas betegség után bekövetkezett gyászos elhunytát.

A drága halott földi maradványai e hó 10-én d. e. 10 órakor fognak a gyászházban (V. Nagy korona-utca 21. sz.) a herepesi-ut melletti iir. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1898. november 8-án.

Aldás és béke drága porairai
 Sauer Cecília férj. Bejmel Jakabné, Sauer Karolina férj. Herz Arminné, Sauer Fanny férj. Berger Morné, Sauer Irma férj. Györgyei Antalné, gyermekei. Bejmel Jakab, Herz Armin, Berger Mór, Györgyei Antal, vejei. Sauer Jakab, testvére.

Kossorak mellőzése és csendes részvét kérik.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, november 8.

	nov. 8. cent.	nov. 7. cent.
Baza decemberre	73 ¹ / ₂	73 ¹ / ₄
májusra	71 ¹ / ₂	70 ¹ / ₄
Tengeri decemberre	31 ¹ / ₂	31 ¹ / ₄

Chicago, november 8.

	nov. 8. cent.	nov. 7. cent.
Baza decemberre	66	65 ¹ / ₂
Tengeri decemberre	31 ¹ / ₂	31 ¹ / ₄

Mezőgazdaság.

A szüret Pozsonyban. Mint tudósítónk értesít, az idei pozsonyi szüret oly kedvező eredménnyel végződött, mint az utolsó hat év alatt egyszerű sem. Az összes termés, mely 43.831 hektoliterre rug, 3572 hektoliterrel több a tavalyinál. Az új bor minősége is kifogástalan.

A váci szőlőtelep állami kezelésben. Mikor a filoxera kipusztította a híres váci szőlőket, Vác városa a község közelében szőlőtelepet létesített, hogy azok a gazdák, akik rekonstruálják a szőlőjüket, olcsó áron szerezhessék be a vesszőket. Azóta évről-évre szaporítják a telepet és helyes kezeléssel és bórtermékekkel a földművelésügyi miniszterium is tudomást szerzett. Most aztán Darányi miniszter ezt a szőlőtelepet állami kezelésbe vette át. A miniszter a szőlőtelepen iskolaépítést emeltet, mert ezáltal Vácson fogják kiképezni azokat a szőlőmunkásokat, akik a szőlőgazdaság vezetésére a kisebb gazdákhöz szegődhetnek el. Rendszeres tanfolyam lesz itt egész éven át is, a szőlőmunkások itt fognak lakni és ellátást is kapnak. A miniszter ezen a telepen akarja a legtöbb szőlővesszőt termelni. A tervszó-

rint három millió szőlővessző terem a telepen, amelynek átlagos ára 300 ezer forint, amelyből Vác városa 100 ezer forintot kap. Ezenkívül 150 ezer darab szőlővesszőt díjtalanul ad a miniszter a szőlőgazdáknak, a többit ő helyezi el a szőlőtulajdonosoknál.

Ipar- és kereskedelem.

A kamara ülése. A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma délután Láncozy Leó elnöklése alatt ülést tartott. Az ülés elején bejelentették, hogy a kereskedelmi miniszter attól az ohajtástól indítatva, hogy a vezetése alatt álló miniszterium iparfejlesztési, iparoktatási és iparfelügyeleti szakosztálya és a hazai kereskedelmi és iparkamarák között lehető sűrű közvetlen érintkezés álljon fenn, olyképp intézkedett, hogy ezentul a kamara titkárok kéthavonként egyszer a kereskedelemügyi miniszteriumban, az említett szakosztály vezetőjének elnöklése alatt értekezletet tartanak. A miniszter tehát föl hívja a kamarát, hogy küldje ki titkárait állandó megbizattással erre az értekezletre. A kamara e föl hívásnak eleget fog tenni. Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett a kamarához, amelyben föl hívja, hogy a Duna-Odera csatorna tervét, szükségességét, a csatorna létesítésével Magyarországra háruló előnyöket és hátrányokat egy forgalmi, mint gazdasági szempontból vegye tüzetes tárgyalás alá, hogy a kormány által egybehívandó ankétuek legyen mire támaszkodnia. A kamara a kérdés beható tanulmányozására szakbizottságot küldött ki. A kereskedelmi miniszter föl hívása folytán a kamara intézkedni fog, hogy a magánvállalatoknál alkalmazott tartalékos honvédtisztek fegyvergyakorlatuk teljesítése miatt ne veszítsék el állásukat. A pénzügyminiszter fel hívta a kamarát, hogy a gazdasági és ipari hitelszövetkezetek alapítványi üzletészeinek jegyzését saját ügykörében mozdítsa elő. Láncozy Leó elnök indítványára a kamara 10.000 korona értékű üzletészeket jegyez. Láncozy elnök ezután a kamarai székház építése dolgában tett intézkedéseket ismerteti. A kamara 1899. évi költségete a rendes kiadásoknál 53181 forint 20 krajczárral, a rendkívülieknél 10750 forinttal, összesen 63931 forint 20 krajczárral van előirányozva. A fedezetre a kamarai illetékek egy és egynegyed százalékával van megállapítva. A teljes ülés észrevétel nélkül tudomásul vette a budgetet. A székes főváros tanácsa véleményét kér a kamarától az államvasutak igazgatóságának arról az előterjesztéséről, hogy a szállítási díjtöbbletek visszatérítésével foglalkozó ügynökségek és irodák számára kiadott iparigazolványok visszavonassanak. A teljes ülés elfogadta a kereskedelmi- és iparosztály ama javaslatát, hogy ez ügynökségek és irodák érintetlenül fennmaradjanak. A közszállítások dolgában tapasztalt vizátságok megszüntetése céljából a kamara a titkárságot bizta meg a szükséges nyómozások eszközésével. Az ülés végén Sándor Pál említi azokat a visszaéléseket, amelyeket a déli vasut a gabonaszállításnál színtek következtetésen üz. A vagonhiány napirenden van s a déli vasut ennek megszüntetésére semmiféle intézkedést nem tesz. Levelekkel és sürgönyökkel illusztrálja a vizsátlést. Kéri a kamara elnökségét, vegye fontolóra az előterjesztett panaszt s intézkedjék a baj megszüntetése iránt. Láncozy elnök megígéri, hogy a kereskedelmi miniszternek ez állapotról jelentést fog tenni s az eredményről annak idején értesíteni fogja a kamarát.

Az olasz bor ellen. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, hogy Fiumében és Triestben borvizsgáló-állomásokat létesítsen, amelyek hivatra volnának a Magyarorszába hportálandó olasz bort megvizsgálni. Ugyanis egy idő óta Olaszországból feltűnő nagy mennyiségben szállítják a hamisított bort; a mult évben egy millió hektoliter bort szállítottak s ezáltal a magyar bortermelők nem tudják értékesíteni termésüket, mert az olasz bor kiszorítja olcsóságánál fogva a piacról a magyar borokat. Az Orme borvizsgáló állomások felállításával véli elérni azt, hogy ezután Olaszhonból kevesebb mennyiségű bort fognak Magyarorszába szállítani s így a magyar borszállítás is nagyobb lendületet vesz. A miniszter e kérést illetőleg szakvéleményeket fog meghallgatni.

Budapesti konzum-sértésvásár, nov. 8. A ferencvárosi petroléum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sértésvásárra 1898. nov. 7-én érkezett 668 drb. Készlet 306 darab, összes felhajtás 974 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 726 drb, elszállítatlan maradt 248 drb. Napi árak: 190—190

kilós 46—49 kr, 220—280 kilós 46—49 krajczár, 320—380 kilós 47—49 kr, öreg nehéz 47—48 krajczár, malacz 35—38 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Kőbányai sertésplacz, nov. 8. Alagyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 47¹/₂—48 krig. Közép (páronként 251—320 klgrig terjedő súlyban) 48—49 kr. Könnyű (páronként 250 klgrig terjedő súlyban; 49—50 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klgr. felüli súlyban 47¹/₂—48 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 47—47¹/₂ krajczárig Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 46,5—47 krajczárig. Sertéslétszám: 1893. nov. 6. napján volt készlet 38928 darab, nov. 7-én felhajtott 176 db, november 7 én elszállított 693 darab, november 8-ára maradt készletben 38411 darab. A hizott sertés üzlet irányzata lanyha.

Bécsi sertésvásár, november 8. A mai sertésvásáron bejelentettek 8233 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3361 darab fiatal sertést 4754 darab magyar hizott sertést, összesen 8115 darabot. A nagy felhajtás következtében a vételkedv nagyon csekély. Jegyzések: kilogrammonként 60 súlyban (a fogyasztási adót nem számitva) elsőrendű sertés 44—45¹/₂ krajczáron, kivételesen 46 krajczáron, középminőségű sertés 42—44 krajczáron, könnyű sertés 36—45 krajczáron, fiatal sertés 36—44 krajczáron.

Közlekedés.

A podgyászszállítási díjak felemelése. Már néhány nap előtt jelenthettük, hogy az államvasutakon a podgyászszállítási díjak felemelését tervezik. Ez ügyben a „Bud. Tud.“ ma a következőket jelenti:

A zónadijszabásnak a magyar királyi államvasutakon történt életbeléptetése alkalmával a podgyász szállítására nézve tudvalevőleg igen olcsó, 100 kilométernél nagyobb távolságokra nézve egyenlő viteldíjakat léptettek életbe, melyek kivált nagyobb távolságoknál, sokkal olcsóbbak, nemcsak, mint valamennyi más vasut podgyásztételei, de a magyar királyi államvasutakon fennálló gyorsárutételeknél is. Ebből azután az a vizsás helyzet származott, hogy egyrészt az erre vonatkozó szabályok ellenére igen sok esetben kereskedelmi árak is adtak fel uti podgyász gyanánt, ami által az illető feladó magának nemcsak jóval olcsóbb, hanem sokkal gyorsabb — személy- vagy gyorsvonattal való — szállítást is biztosított, másrészt pedig a magyar királyi államvasutak a Magyarországon átmenő nemzetközi forgalmakban szállított podgyász után aránytalan csekély (a legtöbb esetben 50—100 krajczár, podgyászdarab után csak 1—2 forintnyi) bevételt szereztek. Mindezekre való tekintettel megengedte báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter a magyar királyi államvasutak igazgatóságának javaslatára, hogy a podászdíjak a magyar királyi államvasutakon kétszáz kilométernél nagyobb távolságokra nézve megfelelően felemeltessenek olyképen, hogy az egyenlő, a távolsággal már nem emelkedő egységtelek csak a hatszázadik kilométernél kezdődjenek. Ezáltal, minthogy a belforgalom zöme a 200 kilométernél kisebb távolságban mozog, az utóbbi, illetve a hazai utazó közönség érdekei csak ott érintetnek, ahol a podgyásznak igen nagy távolságra történő szállítása ezt teljesen indokolja. Megjegyzendő azonban, hogy az új viteldíjak is még mindig jóval olcsóbbak, mint valamennyi külföldi vonaléi, sőt sok esetben még mint a magyar királyi államvasutak gyorsáru tételei is, és hogy a magyar királyi államvasutak kezelésében álló összes helyi érdekű vasutak podgyásztételei változatlanok maradnak, minthogy ezen vasutak egyikének hossza sem haladja meg a 200 kilométert. Az új felemelt podgyásztételek életbeléptetése, mely által a magyar királyi államvasutak jogosult pénzügyi érdekei és némi kielégítést találnak, jövő évi január hó 1-ére tervezetik.

Az államvasutak bevételei. A magyar királyi államvasutak július havi bevételei is már véglegesen meg vannak állapítva. A január 1-étől július végéig terjedő időszakban a bevétel rugott: a személyforgalomban 12,758.710 forintra (1897. január-június hónapokban 12,332.649 forint); az áruforgalomban 35,204.052 forintra (36,537.305 forint); a különféle bevételek kitételek 3,650.005 forintot (3,447.312 forint). Az összes bevétel 51,612.767 forintot tett ki (a mult év megfelelő időszakának 52,317.296 forintjával szemben). Az összes elmaradás tehát július hó végével még kerek 700.000 forint (14 százalék), mely visszaszűrés azonban a folyó évi augusztus-októberi hónapok jóval nagyobb forgalma által időközben már elenyészett. A fenti számokból kitűnik egyértelműen, hogy a személyforgalom folytonosan emelkedik és már csak kevés-

szel maradt a millenárius esztendő rendkívüli forgalma mögött, mely évben a személyforgalmi bevételek az év elejétől július hó végéig valamivel többet tettek ki, mint 13,000,000 forintot.

Az „Első Biztosító Intézetnél Katonai Szolgálat Esetére” ó császári és királyi fensége József főherceg védelmében (Budapest, V., Erzsébet-utca 1. sz.) folyó évi október havában 1,241,000 koronáról szóló belépési nyilatkozat nyújtott be, s 1,233,600 koronáról szóló kötvény lón kiállítva. A biztosítási tőke tehát immár 32,766,403 koronára rug. Az intézet tudvalevőleg flugyermekek számára biztosít tőkét és járadékokat a katonai szolgálat költségeinek fedezésére, illetve be nem soroztatás esetén ellátás céljából a nagykorúság idejére, s össze nem tévesztendő egy hasonló cégű, újabb keletű osztrák vállalattal.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, november 8.

A mai készáru üzletben ismét szilárdabb volt a hangulat. A malmok szívesen engedélyeztek tíz krajczárral magasabb árakat, anélkül, hogy mintegy 40000 métermázsánál több búzát összerásárolhattak volna. E között volt egy tétel (3000 mm.) szerb buza. Rozsért 8 forint 22 és fél krajczárig, árpaért 6 forint 65 krajczárig, zabért 6 forint 10 krajczárig és új tengeriért 4 forint 15 krajczárig terjedő árakat fizettek.

A határidőpiacon megint a vételkedv dominált és azt az eredményt, amelyet a contremine napokon át való fáradozásával elért, ma néhány óra alatt ismét lerombolta. A márcziusi buza 9 forint 66 krajczárig emelkedett és zárul 9 forint 63 krajczárral, a rozs jegyez 8 forint 25 krajczárt, a zab 5 forint 96 krajczárt, a tengeri 4 forint 66 krajczárt. Egyenlegként tehát a buza ára 15 krajczárral, a rozsé 10 krajczárral, a zabé és tengerié 3 krajczárral emelkedett.

Az északamerikai Unio látható gabonakészlete kitett

ezer bushellben					
		e héten	mult héten	1897	1896
buzából	17000	15476	29062	59923	
tengeriből	23797	24808	45103	19294	

A raktárállomány búzában ennél fogva 1,524,000 bushellel gyarapodott, tengeriben ellenben 1,011,000 bushellel apadt.

Az atlanti kikötőkből való gabona elszállítások a mult héten a következő mennyiségeket karolták fel.

	buzából	tengeriből
ezer bushellben		
Angliába	1750	1410
Franciaországba	60	—
Belgiumba	900	370
Németországba	290	850
A többi kontinentális országokba	60	40

A lisztexport Amerikából kitett ezer zsákban: Angliába 380, A többi kontinentális országokba 100

Amerikából különben jelentik, hogy tegnap a buzaárak háromnyolczad centtel, a tengeri kurzusa egynyolczad centtel emelkedett. Ma a nemzetközi ünnep miatt zárva maradnak az amerikai tőzsdék. Az európai piacok közül csak Páris jelentett öt centimesmal magasabb árakat, Liverpoolban egy nyolczad pennnyel olcsóbbodott a redwinter ára, Berlin, London változatlan.

Előfordult készáru-eladások.

Buza. *Tiszavidéki*: 1100 mm. 81 k. 10.80 frton, 800 mm. 80-5 k. 10.80 frton, 2000 mm. 79 k. 10.80 frton, 100 mm. 80-5 k. 10.65 frton, 200 mm. 80 k. 10.70 frton, 100 mm. 79-5 k. 10.50 frton, 200 mm. 79-8 k. 10.55 frton, 200 mm. 79-3 k. 10.50 frton, 600 mm. 79 k. 10.50 frton, 100 mm. 79 k. 10.52 1/2 frton, 900 mm. 79 k. 10.75 frton, 350 mm. 79 k. 10.50 frton, 300mm. 79 k. 10.40 frton sárga, 400 mm. 78 k. 10.40 frton, 700 mm. 77 k. 10.55 forinton.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 10.40 frton sárga, 200 mm. 79 k. 10.45 frton, 200 mm. 78-5 k. 10.32 1/2 frton sárga, 200 mm. 78 k. 10.35 frton sárga, 400 mm. 78 k. 10.30 frton sárga, 100 mm. 78 k. 10.20 frton sárga, 200 mm. 77 k. 10.20 frton vegyes, 100 mm. 77-3 k. 10.25 frton vegyes, 1300 mm. 76.5 k. 10.35 frton, 200 mm. 76.4 k. 10.05 frton vegyes, 100 mm. 76 k. 10.10 frton vegyes.

Fehérmegyei: 750 mm. 76 k. 10.30 frton. 1500 mm. 76 k. 10.40 frton. *Bácskai*: 6500 mm. 73-8 k. 9.90 forinton, 2900 mm. 74-5 k. 10.15 frton. *Ó-becsei*: 1100 mm. 76-5 k. 10.32 1/2 frton, 3500 mm. 76 k. 10.25 frton. *Török-becsei*: 900 mm. 77 k. 10.15 frton. *Tolnai*: 1800 mm. 76-3 k. 10.27 1/2 frton. *Becskereki*: 2000 mm. 76.8 k. 10.06 frton. *Szerbiai*: 3000 mm. 74 k. 8.— frton. *Felsőmagyarországi*: 200 mm. 78 k. 10.20 forinton.

Dunai: 200 mm. 78 k. 9.80 frton, 1000 mm. 74 k. 9.65 frton, 900 mm. 74-8 k. 9.65 frton, 1300 mm. 73 k. 9.65 frton, 3300 mm. 75.3 k. 9.95 frton. Mind három hónapra. *Rozs.* (uj) 100 mm. pestvidéki Budapest par. 8.10 frton készpénzben. *Zab.* (uj) 500 mm. elsőrendű Budapest 6.— frton, 200 mm. elsőrendű Budapest 5.92 1/2 frton, 100 mm. elsőrendű Budapest 5.85 frton készpénzben. *Tengeri.* (ó) 200 mm. oláh Budapest 5.50 frton, (uj) 100 mm. Versecz 3.45 frton készpénzben. *Árpa.* (uj) 100 mm. takarmány Budapest 6.50 frton készpénzben.

Hivatalos készárujegyzések.

Áru	ó vagy uj	hottolteremlő súly kilogrammban	100 kgr. készpénz-ára		100 kgr. készpénz-ára	
			frtól	frtig	frtól	frtig
buza	uj tiszavid.	74	—	—	75	9.85 10.—
		76	10.05	10.15	77	10.20 10.25
		78	10.30	10.40	79	10.45 10.50
		80	10.55	10.60	81	—
" pestvidéki	" "	74	—	—	75	9.80 9.95
		76	10.—	10.10	77	10.15 10.20
		78	10.25	10.35	79	10.40 10.45
		80	10.50	10.55	81	—
" fshérm.	" "	74	—	—	75	9.85 10.—
		76	10.05	10.15	77	10.20 10.25
		78	10.30	10.40	79	10.45 10.50
		80	10.55	10.60	81	—
" szerb	" "	74	7.85	7.90		
rozs	" elsőrendű	70—72	8.10	8.15		
		másodr.	—	8.05	8.10	
árpa	" takarm.	60—62	6.20	6.50		
		szeszfőz.	62—64	6.80	7.60	
" szeszfőz.	" szeszfőz.	62—64	6.80	7.60		
		sörfőzésre	64—66	7.80	8.70	
zab	uj	—	39—41	5.75	6.10	
tengeri ó	" bányási	—	—	5.50	5.55	
		másnemű	—	—	5.15	5.50
" ó	" káposzta	—	—	12.25	12.75	
		másnemű	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések.

Áru	Határidő	Déli tőzsde zárata			
		november 8-án	november 7-én	Leszámoló árfolyamok	
		pénz	áru	pénz	áru
buza	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
rozs	márczius	9.64	9.66	9.47	9.49
	október	—	—	—	—
" november	márczius	8.24	8.26	8.14	8.16
	október	—	—	—	—
tengeri	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
zab	május	4.65	4.66	4.63	4.64
	október	—	—	—	—
" november	márczius	5.96	5.98	5.94	5.96
	augusztus	12.60	12.65	12.60	12.70

Előfordult határidőkötések.

Délután. Buza márczius 9.53—55—54—65—9.64 forinton. *Rozs* márczius 8.21—8.26 forinton. *Tengeri* május 4.65—4.67 forinton. *Zab* márczius 5.96—5.98 frton. *Repcze* augusztus 12.67 1/2—12.62 frton.

Délután. Buza márczius 9.64—66—62—9.63 frton. *Rozs* márczius 8.25—27—25 frton. *Tengeri* május 4.66—4.65 frton. *Zab* márczius 5.96 frton.

Gabonaforgalom:

1898. november 7.

	érkezett	elszállított
m é t e r m á z s a		
buzából	79722	—
rozsból	816	—
árpából	6096	100
zabból	13982	3800
tengeriből	12432	902

Raktárállomány:

Közraktár: Buza 82200 mm. Rozs 2800 mm. Arpa 42500 mm. Zab 35800 mm. Tengeri 8100 mm. Liszt 9300 mm.

Raktárház: Buza 21522 mm. Rozs 2624 mm. Arpa 103 mm. Zab 1112 mm. Tengeri 360 mm. Liszt 102 mm.

Silos: Buza 12000. Tengeri 500.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE.

Budapest, november 8.

A tőzsde ma eleintén szilárd volt és nemzetközi értékek emelkedtek, utóbb azonban realizációk hatása alatt az árfolyamok gyengültek. A helyi piacon jó keresletnek örvendtek Magyar ipar és kereskedelmi bank részvények. Az árfolyam emelkedés arra vezethető vissza, hogy a romániai petroléumüzlet kezd oly kedvezően alakulni, hogy remény van arra, mikép az intézetnek ezen vállalatban való igen jelentékeny részesedése haszonnal lesz liquidálható.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 383.10 383.65, Jelzálogb. 245.75—246.25, Leszámító bank 259.——259.50, Osztrák hitelrészvény 352.90—353.55, Osztrák magyar államvasut 355.25—356.—, Közúti vaspálya 369.50—370.— Rimamurányi 263.——267.50, Salgótarjáni 609.50 forinton.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Koronajáradék 97.80—98.—, Kereskedelmi bank 1418—1419, Salgótarjáni köszönbánya 610—611, Közúti vasut 368.50—368, Villamos vasut 226.— 227.—, Magyar hitelrészvény 383.50—383.25, Magyar ipar és keresk. bank 99.50—102.75, Magyar jelz. 245.50—245.25, Magyar leszámító bank 258.50—258.75, Rimamurányi 268.60—267.—, Osztrák hitelrészvény 353.75—352.90, Osztrák-magyar államvasut 356.80—355.—, 4-5 százalékos agrár kötvények 99.65, Ujpesti villamos 71, Magyar általános köszönbánya 74.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.——2.50 forint, 8 napra 4.50—5.— frt, november utóljára 6.50—7.— forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	nov. 8.	nov. 7.
Magyar aranyjáradék	119.10	119.10
Magyar koronajáradék	97.80	97.80
Magyar hitelrészvény	383.—	384.75
Magyar ipar és keresk. bank	102.—	99.—
Magyar jelzálogbank	245.25	246.50
Magyar leszámító bank	258.—	258.50
Rimamurányi vasut	267.—	264.—
Osztrák hitelrészvény	353.—	354.20
Déli vasut	69.—	69.—
Osztr.-magyar Államvasut	354.80	356.30
Közúti vaspálya	368.—	368.50
Villamos vasut	226.—	228.—

Délután 4 órakor zárulnak:

	nov. 8.	nov. 7.
Osztrák hitelrészvény	353.20	353.70
Magyar hitelrészvény	383.50	384.25
Osztr.-magyar államvasut	355.70	356.20
Leszámító bank	258.—	258.50
Rimamurányi vasut	268.—	264.—
Közúti vaspálya	368.—	368.50
Villamos vasut	226.—	228.—

TERMÉNY- ÉS ÁRUTÖZSDEK.

Budapest, november 8. Termények ára csökkenő. Szilva és szilvaiz üzletellen. Zsiradék kis tételekben került forgalomba.

Hivatalos jegyzések.

Faj	Ar 100 kilogrammonként		
	Pénz	Áru	
	frt	frt	
Biszékszer ingyen hordó	budapesti vidéki	57.—	57.50
	magyar la légonaszárított vidéki városi légonaszárított, 4 darabos	49.—	49.50
Szalonna	fratított	49.50	50.—
	fratított	56.—	57.—
Szilva	hoszniai, 1897. évi usance-minőség	—	—
	120 darabos	8.—	8.50
	100	9.75	10.25
	85	16.50	17.—
Zsírtal együtt göngylylisztű any helyett	szarbiai, usance-minőség	7.75	8.25
	100 darabos	9.50	10.—
	85	16.25	16.75
Szilva Határidőre	hoszniai, usance-min.	—	—
	120 darabos	8.—	8.50
	100	9.75	10.25
	85	16.50	17.—
600grammonként	szarbiai, usance-min.	7.75	8.25
	100 darabos	9.50	10.—
	85	16.50	17.—
Szilvaiz Kész áru	szarbiai 1897	15.—	15.25
	ingyen hordó	18.—	18.25
Szilvaiz Határidőre	szarbiai	—	—
	ingyen hordó	—	—
Zsiremag	huczerna magyar, 1893	50.—	60.—
	vörös aprószemű 1898	45.—	47.—
	vörös közepesemű 1893	48.—	51.—
	vörös nagysemű 1898	52.—	54.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, november 8. A vásári forgalom: Husnál forgalomba élénk, árak csökkentek. Baromfi-nál laza, árak változatlanok. Halban élénk, árak változatlanok. Tej- és tejtermékeknél élénk, árak változatlanok. Tojásnál laza, árak emelkedtek. Zöldségnél élénk. Gyümölcsnél élénk, árak emelkedtek. Fűszereknél csendes. Időjárás: borult, csapás. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmiszerek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabús hátulja I. 50-58 ft. II. 40-50 ft. Birkabús hátulja I. 35-40 ft. II. 34-38 ft. Borjúbús hátulja I. 62-68 ft. II. 60-64 ft. Sertésbús isőrendű 0-52 ft. vidéki 40-45 ft. (Mindenkint 100 kil nikt.) Kolbász füstölt 50-60 kr (kilonkt.). Serteszsír bordóval 58-65 ft (100 kilonkt.). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.20-1.40 ft. Csirke 1 pár 0.80-1.20 ft. Lud hízott kilonkt. 1.00-1.25 kr. — Különbözők. Tojás I. 14-14 (440 db) 3.00-3.10 ft. Sárgarépa 100 köts 1.50-3.50 ft. Petrezselvem 100 köts 1.00-3.00 ft. Lencse m. 100 kiló 7-9 ft. Bab nagy 100 kiló 7-9 ft. Paprika I. 100 kiló 30-60 ft. II. 20-28 ft. Vaj I. 100 kilonkt. 0.75-0.80 ft. Tea-vaj kilonkt. 0.55-1.10 ft. Burgonya, rózsá, 100 kiló 1.00-2.00 ft. Halak. Harsa (élő) 0.50-1.00 ft. I. kiló. Csuka (élő) 0.50-1.00 ft. I. kiló. Ponty dunai 0.50-0.60 ft.

Szesz.

Budapest, november 8. Finomított szesz nagyban 54.—54.50. Finomított szesz kicsinyben 54.75-55.—, Élesztő szesz nagyban 55.—55.25. Élesztőszesz kicsinyben 55.50-55.75. Nyerszesz adózva nagyban 53.—53.50. Nyerszesz adózva kicsinyben 53.75-54.— Nyerszesz adózatlan (exknt.) 14.—14.50. Denaturált szesz nagyban 21.25-21.50. Denaturált szesz kicsinyben 21.75-22.—. Az árak 10,000 literfokonként boríték nélkül, az adókat Budapest, képzőbizlettelés mellett értendők.

Bécs, november 8. Kontingens nyerszesz azonnali szállításra 17.80 forintig kelt el. Zárlatjegyzés 17.60-17.80 forint. Irányzat laza.

Praha, november 8. Adózott tripló-szesz nagyban 53.50 forint, adózatlan szesz 17.—17.25 forint azonnali szállításra kelt el.

Trieszt, november 8. Kiviteli szesz tartályokban szállítva, 90% hektoliterenként nagyban 12.—12.50 forint.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, november 8. Az irányzat szárd volt, miután a kereslettel szemben csekély volt a kíná-

lat. Buza tavaszra 9.38-9.46-9.45 forinton, rozs tavaszra 8.13-8.15-8.18 forinton, zab tavaszra 6.17 forinton, tengeri május-juniusra 4.92-4.93 forinton köttetett.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 9.44-9.45, rozs tavaszra 8.17-8.19, tengeri május-juniusra 4.92-4.93, zab tavaszra 6.17-6.18 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, november 8. Az üzlet gyenge irányzattal indult meg, de több helyi értékek javultak, míg nemzetközi értékek árfolyama gyenge maradt. Brüxi kőszénbánya, Fegyvergyár és Rimamurányi emelkedtek.

Az előtözsden: Osztrák hitelrészvény 352.75-353.12, Anglo-bank 155.—, Union-bank 292.50, Osztrák-magyar államvasut 355-356, Déli vasut 69.75-69.12, Alpesi bánya 177.60-178.60, Fegyvergyár 201.—, Tramway 568-569.—, Prági vasipar 845-846. Májusi járadék 101.15, Osztrák koronajáradék 101.45, Török sorsjegy 57.30-57.90, Brüxi kőszénbánya 348-357, Német márka 58.93-58.95 forinton.

A déli tözsdén: Osztrák hitelrészvény 852.62, Anglo-bank 155.—, Bankverein 264.—, Union-bank 291.50, Ländlerbank 224.—, Osztrák-magyar államvasut 354.75, Déli vasut 69.—, Elbevolgyi vasut 260.50, Észak-nyugati vasut 246.—, Török dohányrészvény 120.—, Alpesi bánya 178.20, Májusi járadék 101.10, Török sorsjegy 59.90, Német márka 58.92 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4-2% os papírjádék 101.—, 4-2% os ezüstjádék 100.80, 4%-os osztrák aranyjádék 119.65, Osztr. koronajádék 101.45, 1860. sorsjegy 140.50, 1864. sorsjegy 196.—, Osztrák hitelsorsjegy 200.50, Osztrák hitelintézeti részvény 353.25, Angol-osztrák bank 154.50, Union-bankrészvény 292.50, Bécsi Bankverein 263.75, Osztrák Ländlerbank 224.—, Osztrák-magyar bank 909.—, Osztrák-magyar államvasut 355.25, Déli vasut részvény 68.75, Elbevolgyi vasut 250.50, Duna-gőzhajózási részvény 452.—, Alpesi bányarészvény 178.30, Dohányrészvény 120.—, 20 frankos 9.55, Császári kir. vert arany 5.72, Londoni váltóár 120.60, Német bankváltó 58.90, Tramway 568.—. Az irányzat javult.

Bécs, november 8. A déli tözsde zárata után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 353.12, Anglo-bank 154.75, Bankver. 254.50, Union-bank 292.50, Ländlerbank 224.25, Osztr.-magyar állau-

vasut 355.25, Déli vasut 68.75, Elbevolgyi vasut 251.—, Északnyugati vasut 246.—, Török dohányrészvény 122.75, Alpesi bánya 178.—, Májusi járadék 101.—, Törökorsjegy 57.90, Német márka 58.93 forint.

Frankfurt, november 8. (Zárlat.) 4-2% os ezüst-jádék 85.30, 4% os osztrák aranyjádék 101.45, 4% magyar aranyjádék 101.40, magyar koronajádék 98.25, osztrák hitelintézeti részvény 298.62, osztrák-magyar bank 771.50, osztrák-magyar államvasut 350.87, déli vasut 61.63, bécsi váltóár 166.57, londoni váltóár 204.65, Párisi váltóár 807.16, bécsi Bankverein 223.—, Union-bank részvény 246.50, villamos részvény 143.75, 3% magyar arany-kölcsön 87.45, Alpesi bánya részvény 151.50, 4-2% os papírjádék —. Az irányzat szilárd.

VIZALLAS.

— November 8-án. —

Table with columns: Feljő, Vizamérés, Vizálás reggel, Áradás, Feljő, Vizamérés, Vizálás reggel, Áradás. Lists various locations and water levels.

Jelek magyarázata: * = Jéges víz; + = Ofozott; - = J alatt; < = Áradt; > = Apadt; ? = Kötszög. Megjegyzések: Csak Károlyvárosból és Pécsről jeleztek 1 mm. csapadékot. A Duna Komáromtól Paksig és Újvidéknél árad, a 53dbi helye en apad. A Tisza Tekeházától Tokajig árad, egyebütt apad. A Dráva és Száva apadnak.

Felölös szerkesztő: Kálnoki Izidor.

A budapesti értéktözsde hivatalos árjegyzései 1898. október 8-án.

Large table with multiple columns listing various financial instruments, exchange rates, and market data. Includes sections for Állampapírok, Záloglevelek, Részvények, and various bank and commodity prices.

SZINHÁZAK.

Budapest, 1898. szerda, november 9-én.

NEMZETI SZINHÁZ

Évi bérlet 177. Havi bérlet 7.

Don Pietro Caruso.

Színház 1. felvonásban. Irta: Braccio Robert. Fordította: Károly Antal.

Személyek

Don Pietro Caruso: Károlyi Margherita, Lanya: Török I. Fabrizio

A férjek iskolája.

Vígjáték 3. felvonásban. Irta: Molnár. Fordította: Szász Károly

Személyek

Sganarelle: Vizvári Ariste, Egri István; Isabella: Egressy Géza; Leonora: Csikós T. Paula; Liza: Falvai Mária; Valere: Falvai Mária; Fúrge: Falvai Mária; Bizis: Kocsis; Jégző: Kocsis

Kezdet 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

NÉPSZINHÁZ.

Bibliás asszony.

Operette 3. felvonásban, 4 képből. Szöveg: Irtó Antal, Mars és Maurice Hennequin. Fordította: Heltai Jenő. Zene: Victor Roger.

Személyek

III. Ernő: Németh Chatelleraut: Szirmai Beaucency herceg: Solymosi Fontbichet: Lubinsky Troniz gróf: Kovács Celestin, karmester: Tollai Öreg herceg: Ujvári Jolivet: Varnai Fontbaud: Horváth M. A. polgármester: Horváth V. Chatelleraut Edith: Kéry Klára Thea, táncosnő: Z. Bardi Márcelaine: M. Csatai Sarah Poulson: Gázi M. Paméla: Harnati L. Carmen: Vakkos E. Térz: Vidomé

Kezdet 7 órakor.

VÁRSZINHÁZ

Zárva.

VIGSZINHÁZ

307. szám. 307. szám.

A háiókocsik ellenőre.

Vígjáték 3. felvonásban. Irta: A. G. Fordította: Zemplényi P. Gyula.

Személyek

Godefroid: Gótyóczy Lúcia: Lányi Munkácsy: Csikós T. Paula; Godefruid: Csikós T. Paula; St. Medard: Kálai; Laboulaye: Kálai; Charbonneau: Kálai; Charbonneau: Kálai; Angèle: Kálai

Kezdet 7 és fél órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Tíz év.

Dramolett 1. felvonásban. Irta: Lutzko András. Rendezte: Bódy László.

Személyek

Ernő, gróf: Székely V. Margareta: Váró G. Ferenc: Miskolczi

A báránycák.

Operette 2. felvonásban. Irta: Liorat. Fordította: Makai Ernő. Zene: Zsuzsanna Varnay.

Személyek

Badurel: Székely K. Christian: Kálai; Fiferlin: Kálai; Joseph: Kálai; Emeraldine: Kálai; Alice: Kálai; Grobichon: Kálai; Germaine: Kálai

Kezdet 7 órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ.

Háromláb kapitány.

Énekes bohózat 3. felvonásban. Irta: Kövesi Albert és Faragó Jenő. Zene: Zsuzsanna Varnay.

Kezdet 7 órakor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház	Vár Színház
Csütörtök	Bánk bán	Lammermoori Lucia	Aeneas papa	A cigánybáró	A gésák	—
Péntek	Himfy dalai	—	A végrehajtó	Bibliás asszony	A gésák	—
Szombat	Sok hűbó semmiért	Alár	Aeneas papa	Bibliás asszony	A garasos kisasszony	A királymondta
Vasárnap d. u	Széchy Mária	—	Órult vagy szent	Két tacsó	Corignanék vátópöre	—
Este	A hol unatkoznak	Sevillai borbély Tous les trois	A végrehajtó	Ingyenélők	A garasos kisasszony	—

A Kőbányai Király-Sörfőző

dr. Korányi és dr. Kéty egyetemi tanár urak által gyógycélokra ajánlott

„Góliát-Malátasöre

idegbajokban, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeség, kiváló sikerrel használtatik.

Legkellemesebb üdítő-ital.

Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodákban VII., Kertész-utca 40.

Koh-i-noor

A legjobbereget angol altatás-székkel, a legzabatosabb és legelőnyösebb előállítású kerékpárokat — melyek elérhetetlen könnyűségűek — jött nagyban kereskedelmükre igen alkalmas és egyenként

Dénes és Társa

cég Budapest, Váci-kört 61.

Ugyanitt ugyan berendezett amerikai teli kerékpár-iskola, mely este 8-10 óra között, ezen idő alatt tanulók kizárva, a legelőnyösebb társaságok, kerékpárosok találkozhattak és a szűkebb körben egyik látványosságát alkotta. Van szerencsénk ezen iskolán megtekintésére a t. sz. közönséget legzabatosabban meghívni. Kerékpár megörzési és pótkarban tartási intézet. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szabóalmekal

Készítő és értékesítő

Pataky H. és W.

Budapest, VII. ker. Erzsébet-kört 42. Körút: Berlin, László, 25

Főnaptár 1898. évi.

Saját kiadás: Párizs, Hamburg, Köln, Frankfurt, Lipcse, Borszón, Varsó, New-York, Hannover. Edig 30.000 példányt több mint 1000 kiskereskedő. Értékesítési szerződés 2 1/2 millió márká értékben kötötték. Fejlesztés és prospektusok ingyen. A magyar kereskedelmi muzeum képviselője.

3 tuczat

5 forintért

valódi francia

Gummi

vagy

Hálhólyagot

allegjobb minőségben állít a „Nagybani gummiárú raktár” IX. ker., Üllői-ut 21. szám. Székfűtés tartás mellett utánvételei, nem tetszőárúért a pénz visszaváltatik.

3%-os osztrák földhitel-sorsjegy-IGÉRVÉNYEK

Főnyeremény 90.000 kor.

Huzás e hó 16-dikán. Darabja 1 frt 50 kr.

Kaphatók: BEIFELD JÓZSEF bankházában Budapest, Károly-kört 1. A pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett.

MERCUR

bank- és váltóüzlet részvény-társaság Budapest, V., Dorottya-utca 12.

A II. osztály sorsjáték főhuzásán

az általunk eladott sorsjegyek több mint egy millió koronát nyertek.

Nálunk vásárolták a 92044 sz. 600.000 koronás főnyereményt, a 92049 sz. 200.000 koronás főnyereményt, továbbá számos 10.000, 5000, 2000, 1000 és 500 koronás nyereményt.

A rendkívüli szerencse folytán, mely vevőinket kísérte, oly tömegesen érkeznek hozzánk a rendelések a III. osztály sorsjátékra, melynek első huzása folyó évi november 17-ikén és 18-án lesz, hogy már csak rövid ideig leszünk képesek azoknak megfelelni.

A III. osztály sorsjáték sorsjegyeinek ára:

Az első osztályra:	Mind a hat osztályra:
Egész sorsjegy 6 frt — kr.	Egész sorsjegy 80 frt.
Fél sorsjegy 3 — „	Fél sorsjegy 40 „
Negyed sorsjegy 1 — „	Negyed sorsjegy 20 „
Nyolczad sorsjegy 75 „	Nyolczad sorsjegy 10 „

„MERCUR” Bank- és Váltóüzlet Részvénytársaság Budapest, V., Dorottya-utca 12. szám.

Az uri közönségnek legjobban ajánlom ruhabérleti rendszeremet Deutsch F. Károly, Andrassy-ut 1.

Rumburgi vásznat

hamisítatlan elismert legjobb gyártmányt ajánl eredeti gyári áron közvetlenül magánfeleknek (közvetítés kizárva)

Brosch József, Rumburg, Csehország

Minták kívánatra ingyen.

LUCIFER-alágyujtó.

Óriási megtakarítás fában!

A Kaleszky Vilmos által feltalált és szabadalmazott LUCIFER-alágyujtó előkelő szövetanyagok szelvények készítése mellett készíthető, de jelenlegi megtakarításokat biztosít minden tárgy, kályha és kandalló alágyujtóhoz. 15 perc alatt lehet egy liter tejet felforraltatni, egy bőrtűt, szövet minden fűtőt elkészíteni. A Lucifer-alágyujtó néhány pillanat alatt meggyújtja a reája halmozott szénmenyiséget s így az egyetlen eszköz, melynek segítségével gyorsan és biztonságosan lehet.

A LUCIFER-alágyujtó írártára Budapest, Teréz-kört 37. sz. 1435

Bel- és külföldi
hires gyártmányu
zongorák,
pianinók és
harmóniumok
legdusabb választékban
a Zenepalotában

STERNBERG ARMIN és TESTVERE
cs. és kir. udvari szállítók.
Zongora-termek
Kossuth Lajos-utca 22. szám a.
(Károly-körút sarkán), Zenepalota.
Nagy kölcsönző intézet.
Zongorahangolási és karbantartási évi
bérletek a fővárosban. Egyszeri hangolás
2 frt. Javítások pontosan teljesíttetnek.

A nagy krach!

New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták kiméltelenül és így egy nagy arztáru-gyár kezébe jutott a legnagyobb készlet a munkásoknak nagyon sokféle megterítés ellenében eladni. En vagyok felhatalmazva ezen megbízás keresztyélvételére. Enneközt mindenkinél megkülönböztöm a következő tárgyakat csupán frt 0.60 megterítés ellenében, és pedig:
6 db legfinomabb asztali kés, valódi angol pengével,
6 db amerikai szabadalmazott ezüst-étkeset,
6 db amerikai szabadalmazott ezüst-étkeset,
12 db amerikai szabadalmazott ezüst-étkeset,
1 db amerikai szabadalmazott ezüst-étkeset,
1 db amerikai szabadalmazott ezüst-étkeset,
1 db amerikai szabadalmazott ezüst-étkeset,
1 db angol Victoria-alsóábrát,
1 db feltűntést keltő asztali gyertyatartót,
1 társzűrőt,
1 db legfinomabb csukorkiutót.
44 db összesen csak frt 0.60.
A fenti összes 44 tárgy közül 40 forintba került és most ezek frt 0.60 minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabadalmazott ezüst teljesen fehérek, melyek az ezüst-szint 35 évig megtartja, amiért jótállást vállalnak. A legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés

nem szédelgésen

szóval, mely szerint ezennel nyilvánosan közzéteszem magamat a munkásoknak, akiknek az áru meg nem felel, az összesen minden áradály nélkül visszatéríteni; és senki sem mulasztja el az e kedvező alkalmat, hogy ezen áradályát meg-
nőzze, mely

menyegző és alkalmi

ajándékul minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas. Kapható csupán:

A. HIRSCHBERG'S
Hauptagentur d. vereinigten amer. Patent-Silberwaarenfabriken.

Wien, II., Rembrandtstrasse 19/0 Telefon Nr. 7774.

Széküldés a vidékre utánvétellel vagy az összeg előleges befizetésével. Tisztelet per honzá 10 krajczár.
Csak a mellékelt vágygyevel való!

Kivonat az elismert iratokból:
Küldeményt megkaptam s meg vagyok elégedve. Kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kért.
Köszönettel.
Báró Bárány.

A küldeményt megkaptam s azzal meg vagyok elégedve.
Bud. 1898. szept. 1.
G. Chotek-Gudenus gróf.

A készlet leg-ugyobb megelégedéssel kaptam; kérek még egy nagyobb küldeményt. Budapest, II., Fő-utca 7.
Dr. Falker Alajos, cs. és kir. katoná orvos.

Közgyűlés.

Az „Első magyar részvénytársaság”

t. cz. részvényesei ezennel tiszteletteljesen meghívotnak a **folyó évi november hó 13-án délelőtti 11 órakor**, a társaság VIII., Eszterházy-utca 6. sz. saját háza első emeleti irodahelyiségeiben tartandó

XXXI. rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg előterjesztése, a kifizetendő osztalék megállapítása és a felmentés megadása.
2. Egy igazgatósági és négy felügyelő-bizottsági tag választása.

Azon t. cz. részvényesek, kik szavazó jogukat gyakorolni akarják, sziveskedjenek részvényeiket, szelvényeikkel együtt, az alapszabályok 13. §-a értelmében legalább **két nappal** a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál (VIII., Eszterházy-utca 6. szám. I. emelet) térítvény ellenében letenni, hol a felügyelő-bizottság által megvizsgált és helybenhagyott mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései nyolcz nappal a közgyűlés előtt a részvényes uraknak rendelkezésére állanak.

Budapest, 1898. október 25.

Az igazgatóság.

74.221/1898 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. táviráda és távbeszélő 1899-1901 vagyis 3 évi bronz huzal, továbbá 1899. évi 900 métermázsa 1.8 m/m vastag horganyozott acélhuzal, 10 métermázsa 1.5 m/m vastag horganyozott vashuzal 10.000 kgr. horganyozott acélhuzalkötél, 8000 méter 2x21 eres okonite kabel és 30.000 méter okonite huzal szükségletét írásbeli ajánlatok alapján kívánván biztosítani, felhvatna kintázok, kik a fentebb megnevezett anyagok bármelyikének szállítására vállalkozni óhajtanak, hogy a pályázati feltételeknek megfelelően kiállított zárt írásbeli ajánlataikat legkésőbb **évi november hó 25-én déli 12-óraig** a kereskedelemügyi minisztérium segédhivatali igazgatóságához nyujtsák be.

A bronzhuzal szükséglet 1899. évre a következő:

- I. Vezeték huzal: 1100 métermázsa 4 m/m, 250 métermázsa 3 m/m, 1300 métermázsa 2 m/m és 400 métermázsa 1 1/2 m/m vastag.
- II. Kötőhuzal: 35 métermázsa 1 1/2 m/m vastag.

A pályázati és szállítási feltételek a kereskedelemügyi minisztérium VII-ik szakosztályában (Posta és táviráda vezérigazgatóság, Albrecht-ut 3 sz. a. III. em. 6-ik ügyosztály) megtekinthetők és díjmentesen átvehetők.

Budapesten, 1898. november hó 4-én.

A kereskedelemügyi minisztertől.

(Utányomás nem díjazatik.)

Én Csillag Anna,

akinek 185 cm. hosszú óriási Loreley-haja saját találmányu kenőcsöm 14 havi használatától nőtt meg. Ezt a kenőcsőt a legelőkelőbb orvosok mint egyetlen szert ajánlják hajkihullás ellen, a hajnövés elősegítésére és a hajbőr-erősítésére, uraknál elősegíti a szép erős szakállnövést és már rövid használat után egy a haj, valamint a szakáll természetes fényt és tömörséget kap és megóvja ezeket a korai őszüléstől a legmagasabb korig.

Tégelye 1 frt, 2 frt, 3 frt és 5 forint.

Postai szőjjelküldés naponként a pénz előzetes megküldése, vagy postautánvétellel a világ minden tájára a gyárból:

CSILLAG ANNA
Wien, I., Seilergasse 7.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

Előrefizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy poscautalványon.

VII. kerület, József-körút 65. szám.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czélszerű az apró hirdetést postautalványon beküldeni s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Balászy György** nagytisztviselő.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos** főszekercsütő.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már**, dohányüzem.
- IV. „ Harisch-bazár **Déval József**, dohányüzem.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Kornetz A. J.** dohányüzem és ajándéktárca.
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Löwinger Gyula**, fűszerkereskedés.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Well Vilmos**, dohányüzem.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Moreno Janka**, dohányüzem.
- V. „ Sipót-körút 22. szám **Wellák Zsigmond**, dohányüzem.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Breuer Mór**, dohányüzem.
- VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Kobanczy Ilona**, dohányüzem.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Keisler Béza**, dohányüzem.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Frad J.** dohányüzem.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérk. **Soprony V.** dohányüzem.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadatnak.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltenek.

LEVELEZÉS.

Homály. Egész véletlenül küldtem el ma megkérdezn, van-e levelem és nem is mondhatom, mennyire megvoltam lepve, mikor sorait hazahozták. — Sajnálom, hogy végleg elmegy Pestről, igazán sajnálom, de azért, azt hiszem, a levelezést folytathatjuk. Vagy így tovább, mert hisz bárkora megy, lapot mindent kap. vagy megírja a címét. Én azonban így jobb szeretném. Ön leveleit jelégem alatt továbbra is a kiadóba küldi. — Csudálom, hogy gondolt arra, hogy én az ön által megjelölt helyre elmegyek. Azt nem teszem, bár szeretném magát látni. — De ha majd feljön, legközelebb találkozunk. Irjon minél előbb és nagyon sokat. Pótolja az elmulasztottakat. — Hogy van, hol van, és hol lesz állandóan? Irja meg a kiráncsi és üdvözlő Harmatnak. 6740-1

Erzsike. Megismertedem egy igen kedves rokonát, ki megmondta a címét és azért írok ide. — Hogy van, kis feketeszemű szép Erzsike? Vagy már nem is kicsi? Hol jobb, ott vagy itt? Annnyan szeretnék már látni. És én! Jól mulat, mondja? Tudasson valami módon hogylétéről, na és arról is, ha gondol e rá. Csókolja sokszor kacsóit a Régi Rossz. 6746-1

Cs. Cs. Igen sajnálom, hogy szombaton nem volt ott, és kérem, hogy máskor ne küldjön hiába, mert magácska nélkül igazán semmit se élveztem. Talán most pénteken a Juliskához, nem? Ha parancsolja, írja, vagy üzentesse meg. Roppant szeretném már látni! Kezeit csókolja Barátja. 6754-1

HÁZASSÁG.

Jspán, kinek biztos állása és jó jövedelme van, szeretne házasság czéljából egy csinos, egyszerű, lehetőleg falusi leánnyal megismerni. Hozományt nem kíván. Csakis igen komoly leveleket kér „Falusi otthon“ jelige alatt. 6750-2

Ö. álló 29 éves komoly kereskedő házasság czéljából óhajt megismerni egy csinos, köréptermű fiatal intelligens leánnyal. 2000 frt hozományra reflektál — Szíves levelet a kiadóba kérek és „Komoly szándék“ jelige alatt kérem azt e helyen jelezetni. 6698-2

Igen jó és biztos állása 28 éves fiatal ember szeretne megismerni egy komoly, intelligens fiatal leánnyal, házasság czéljából. 2-4000 frt hozományt kíván. Csak komoly leveleket vesz figyelembe, melyeket „Komoly“ jelige alatt kér a kiadóhivatalba. 6368-2

ALLÁST KERES.

Házmester, 42 éves, gaz- és vízvezeték, telefon és telegrafkezelő állást keres egy nagyobb házban. Ajánlatok „Házmester“ cím alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 6710-3

Fekete csinos fiatal ember szeretne megismerni csakis fekete kislánnyal. Levelet a kiadóba kér „Fekete“ jelige alatt. 6752-3

Fiatal hölgyek mellé társalgónőnek, vagy felolvasónőnek, esetleg elemiskolába járó leánytát mellé nevelőnőnek, ajánkozik jobb izraelita családhoz intelligens szülőktől származó fiatal kisasszony. Remek kézimunkák készítéséhez ért és kezdőknek zongora órákat is képes adni. Címe a kiadóhivatalban. 6366-3

Házmester, ki már több nagyobb házban volt, mint ilyen alkalmazva és óvadékkal rendelkezik egy nagyobb házban keres ily állást. A vízvezeték és légszusz jókarban tartását elvállalja. Szíves levelet a kiadóhivatalba kér „Házmester“ jelige alatt. 6604-3

Bármilyen írásbeli munkák végzését, levelek másolását, vagy czimszalag írását elvállalja szerény igényű fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 6654-3

Gyakorlott építész állást keres. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „Építész“ czímen. 6690-3

Joghallgató ajánkozik ügyvédi irodába egész vagy fél napra. Cím a kiadóhivatalban. 6478-3

Kisasszony, ki a kereskedelmi szaktanfolyamot igen jó sikerre, végezte gép és gyorsírást tudja, szerény feltételekkel állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 6658-3

ALLÁST KAPHAT.

Okleveles óvónő kerestetik pusztára egy kis leány mellé, ki az elemi iskolai tantárgyakat s tanítani képes. Zongorázni tudók előnyben részesülnek. Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők „Óvónő 100“ jelige alatt. 6742-4

Kisasszony, ki már művirág-üzletben alkalmazva volt és e szakmát teljesen érti, állandó alkalmazást nyer. — Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Művirágüzlet“ jelige alatt. 6748-4

Előkelő fővárosi szabó-műhelyben tisztességes házból való tanulóleány azonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 6455-4

Szakácsnő, ki már nagyobb urházaknál volt alkalmazva, vidéki urasági házhoz kerestetik. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 6662-4

Nagy confection-üzlet keres ügyes segédet, ki az eladásban és kirakatrendezésben járatos. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér „Szorgalmas“ jelszó alatt. 6472-4

Magyar és német nyelvet tökéletesen értő kisasszony, ki mindkét nyelven stenografál és szép írással bír, egy helybeli részvénytársaságnál alkalmazást nyerhet. Ki már irodában alkalmazva volt előnyben részesül. Ajánlatok „R.“ jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 6570-4

Fiatal földbirtokos oly gazdasszonyt keres, ki egy nagyobb háztartást vezessen és jól tudjon főzni. Arzékpeppell ellátott ajánlatokat a kiadóhivatalba kér „Gazdasszony“ jelige alatt. 6614-4

OKTATÁS.

Szerény feltételek mellett keres irodai állást egy igen ügyes, kereskedelmi szaktanfolyamot jó sikerrel végzett fiatal kisasszony. Gyorsírását tudja. Címe a kiadóhivatalban. 6744-5

Correpetitornak ajánkozik gymnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Cím a kiadóhivatalban. 6418-5

Joghallgató bármily otthon végezhető munkát elfogad igen olcsó áron. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „Megbízható“ czímen. 6606-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Bérbáz. Alkalmi vétel. A VII. kerület egyik legelőkelőbb és legszebb utcájában levő sarokház, mely 7000 forintot jövedelmez 75.000 forintért, továbbá a Károly-körút közelében egy 14 évi adómentes ház, mely közel 15.000 forintot jövedelmez 162.000 forintért eladó. Reich Ignác VII., Miksa-utca 15. földszint. 7001-7

ELADÁS.

Gyümölcsöt, Mohács-Margitta, Szigeti-termet, mely télen át tartós, a következők árak mellett szállítok, utazvétel: 100 drb. szarvasalma 2 frt, 100 drb. jege-alma 2 frt, 100 drb. bór-alma 2 frt, 100 drb. éri-alma 3 frt, 100 drb. császár-körte 2 frt ab Mohács. Rendelmenynél kérem az utolsó vasuti, vagy hajó-állomást megnevezni. Perless Pálóp Mohácsra. 6927-8

Szepességi kárpáti kenyőborovicska, valódi, legfinomabb minőségű, kis üstökben égetett, régi, 5 kiló-palackban 3 frt 75 kr; bémentve, utazvétel. Szepességi Gusztáv, kenyőborovicska-gőzfőző-társaság Szepes-Szombat (Szepessége). 6981-8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Czim a kiadóban. 2088-8

Amerikai szőlőtelepítők figyelmébe a legjobb győmes és fás szőlőültvényeket; gyökeres és sima amerikai szőlővesszőket árjegyzék szerint ad el Elek Árpád Sajó-Szent-Péteren. 2249-8

VÉTEL.

Kályha, maidingi vagy cserép, jó karban levő megvételre kerestetik. Ajánlatok „Kályha“ jelige alatt és az ár kitüntetésével, a kiadóhivatalba kéretnek. 6726-9

Házi verki olcsó áron kerestetik megvételre. Czim a kiadóban. 6704-9

Kétkerékű kézikocsi, használt, olcsó áron kerestetik megvételre. Czim a kiadóhivatalban. 6708-9

KIADÓ SZOBÁK.

Teljes ellátást kaphat két fiatal ember ez ideig tanévire egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Barcsay-utcahoz. Czim a kiadóban. 5914-10

Kerepesi-uthoz közel a Szentkirály-utczában egy csinos, tiszta 2 ablakos szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6682-10

Első emeleti utcai szoba, csinos butorizzal, külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 5970-10

A Kerepesi-uton egy kényelmes 2-ablakos utcai szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 6144-10

LAKÁS KERESTETIK.

Üzlethelyiség kerestetik, nem nagy. Lehelőlog a belvárosban, november 1-ére. Arral ellátott ajánlatok kéretnek „Elegáns“ czímen a kiadóhivatalba. 6466-11

SZOBA KERESTETIK.

A VI. kerületben keres egy fiatal ember lehetőleg intelligens családnál tiszta és csinosan butorizzott szobát I. vagy II. emeleten. Levelet a kiadóhivatalba kérek „VI.“ jelige alatt. 6060-12

SZOBA KERESTETIK.

Keresek egy butorizzott szobát a Teréz-körút vagy Gyár-utca közelében. Megkeresések ár megjelölésével „Mérnök“ jelige alatt a kiadóba kéretnek. 6678-12

Két hirlapíró keres egy, esetleg két egymásba nyíló, különbejárattal szobát. Czim a kiadóhivatalban. 6666-12

Csinosan berendezett udvari szobát keres az Üllői-ut közelében egy orvostanhallgató. Levelet „Egyszerű“ jelige alatt kér a kiadóhivatal. 6664-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejárattal szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas az utcára nyíló nagy pinéze is kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6164-13

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárma berendezéséhez. Ajánlatokat a cím és az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár“ jelige alatt. 6262-15

Jókai összes művei kerestetnek olcsó áron megvételre Levelet a kiadóhivatal közvetít „Jókai“ czímen. 6612-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, regénynek, egyleti helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706-17

Dohányüzem a főváros legelőkelőbb helyén közbejött családi körülmények miatt átadó. Ajánlatokat „Külföldi forgalom“ czímen közvetít a kiadóhivatal. 6676-17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 kr-ért Réthy-főle Pemeteft-czukorkát. 1537-18

Egy tisztességes család hajlandó (2 évestől kezdve) fiu- vagy leánygyermekét teljes ellátásra csekély fizetésért elfogadni. — Czim a lap kiadóhivatalában. 6734-18